

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Caput IV. De acquisitione beneficiorum, & de variis modis illa acquirendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

tanquam Ordinarios. Sed bene advertit Theven. ad ordinat. Reg. lib. 1. tit. 24. artic. 1. hæc omnia potius ex voluntate potentiorum introducta fuisse, quam ex juris dispositione.

15 Quamobrem sic judicatum fuisse testatur Chopin. de sacr. polit. lib. 1. tit. 5. num. 17. & 18. ipsos etiam S.R.E. Cardinales obnoxios esse Regiæ Senatorum nominationi, eique postponi debere Scholasticos, qui ab Academia beneficiarii designantur.

16 Sunt & alia indulta favore cantorum capellæ Regiæ introducta, quorum origo desumitur à litteris quibuldam patentibus anni 1577. per Henricum III. factis die 9. Maii, de qua Chopin. lib. 2. de Domat. tit. 13. num. 11. Quæ nonnulli etiam ad quascunque alias personas extendere voluerunt, ut Ordinarii ad primarias Regis preces, post ejus ad coronam adventum, primam præbendam vel canonicatum per obitum vacaturum in Ecclesia Cathedrali personæ idoneæ conferre tenerentur. Sed hoc meritò explosum est, tanquam nulla lege aut constitutione firmatum, ut optimè explicat Iulian. Brodeau in suis egregiis annotat. ad Loüet. litt. P. num. 6. versic. Et n'y a aucune apparence. Necnon Joan. de Borbonave in suo tract. de l'estat des Cours Ecclesiastiques. c. 1. num. 28. Atque ita solemnè Senatus decreto fuit judicatum congregatis classibus die 7. Ianuarii anni 1616. pro quadam Ecclesiæ Constantinensis præbenda, ut ambo præfati Doctores attestantur.

C A P V T I V.

De acquisitione beneficiorum, & variis modis illa acquirendi.

§. I.

De Bulla, & Brevi, & litteris Apostolicis.

- 1 Breve unde sic nuncupetur, & quomodo soleat expediri.
- 2 Bulla in quo differat à Brevi, & in qua forma concedatur.
- 3 Bulla fides non est adhibenda, nisi sit omni ex parte perfecta.
- 4 Brevium Apostolicorum, & Bullarum utrum eadem sit vis.
- 5 Expeditionarii tenentur fideliter procedere, aliàs ratione doli possunt conveniri.
- 6 Fides magna datur in Gallia Expeditionariis, & ex eorum certificatione capta possessio vim habet preventionis.
- 7 Litteræ Legati, vel Vicelegati, sunt Apostolicæ, & habent eandem prærogativam.
- 8 Litteræ Apostolicæ paratam habent executionem ad instar testamenti.
- 9 Litteris Apostolicis non datur parata executio adversus provisum ab Ordinario existentem in possessione.
- 10 Item non habent executionem adversus alium provisum Apostolicum possidentem.
- 11 Quando deducitur exceptio probata, vel incontinenti probanda contra litteras Apostolicas, cessat via executiva.
- 12 Clausula vocatis vocandis, impedit paratam litterarum executionem, & facit decretum executoris applicabile.

Tom. I. Pars I.

13 Litteræ Apostolicæ non possunt mandari executioni, nisi potius citato possessore, quamvis ille esset intrusus.

14 Si executor mittat in possessionem provisum, non citato possessore, datur ab ejus processibus appellatio suspensiva.

15 Ampliatur ut procedat, quamvis in litteris non adest illa clausula, vocato, &c. semper enim possessor citandus est.

16 Iustificatio litterarum Apostolicarum debet præcedere executionem, & fieri parte citata, si adest contradictor legitimus.

17 Iustificari debent omnia narrata ante executionem litterarum.

18 Si duo vacationis modi fuerint alternativè positi, sufficit unum iustificare.

19 Narrativa probanda est, quamvis consisteret in negativa.

20 Quibus modis negativa probari possit.

21 Negativa clericatus, publicationis, & similes probari possunt per confessionem partis.

22 Quando nullus adest contradictor, non est opus probatione iudiciali narrativa; sed sufficit quod ante executionem litterarum Apostolicarum, executor se informet extrajudicialiter de veritate ipsius.

PRæcipuas ac nobiliores observationes circa Bullarum ac Brevium expeditionem hic afferemus; cum in brevi compendio omnia nequeant singulartiter explicari.

In primis igitur notandum est, expeditiones Romanæ Curie fieri quandoque per Breve, aliquando per Bullas. Breve sic nuncupatur, quod brevibus verbis fiat, & expeditiones fiunt per Breve à solis Secretariis, & per Papam signantur in cera rubea sub annulo Piscatoris: ut notat Staphil. de litter. grat. in tit. de litter. Apost. in forma Brevis, num. 3. & 4. Rebuff. in praxi, part. 3. tit. de Brevis Apostol. num. 15. & sequentib.

Bullæ dicuntur scriptura in membrana descripta plumbo funibus pendente, jure munita; salutationem cum narratione, ac Papæ concessionem, aliisque necessaria continens: & si contineat gratiam, solet appendi chordis sericis; si iustitiam contineat, seu si sit executoria, chordis canapis, quibus plumbum seu sigillum appensum est: ita Rebuff. in prax. part. 1. tit. Bullæ novæ, ac simpl. provis. declarat. num. 11. & sequent. † Cui quidem Bullæ, nisi sit omni ex parte perfecta, non est fides adhibenda, ut explicat Mascard. de probat. conclus. 243.

Brevium Apostolicorum, & Bullarum eadem est virtus, & efficacia: ut notat Gonzal. ad regul. 8. gloss. 59. num. 16. Put. decis. 149. num. 1. lib. 1. Quamvis litteris Apostolicis sub plumbo majorem dari fides, quam Brevibus, dixerit Gomel. apud Gonzal. dicta gloss. 59. num. 6.

Expeditionarii qui beneficiorum litterarum expeditioni operam dant; tenentur fideliter procedere: aliàs ratione doli & fraudis tenentur erga partem læsam. Tournet. litt. B. num. 25. qui de Expeditionariorum salario agit, num. 26. † Horum tanta fides est in Gallia, ut sub simplici Expeditionarii attestacione possessionem beneficii provisos capere possit, talisque possessio producat effectum preventionis. Addit. de Loüet litt. V. num. 2.

Appellatione autem litterarum Apostolicarum continentur, eandemque prærogativam habent provisiones factæ à Legatis, seu Vicelegatis: ut notavit

B b Illu

- Illustrissimus Dominus Argel. in tractat. de acquirend. possess. quæst. 20. artic. 1. num. 2. post Rot. decis. 106. part. 1. num. 5. divers. Garl. de benef. 5. part. cap. 3. m. 14.
- 8 Istæ literæ paratam habent executionem ad instar remedii l. final. Cod. de edit. Div. Adrian. Mohedan. decis. 13. ut lite pendens. Rot. decis. 338. num. 17. & 699. num. 17. part. 2. recent.
- 9 Non tamen habent executionem paratam adversus provisum ab Ordinario, existentem in possessione: quia iste dicitur legitimus contradicor ad impediendum ne procedatur executivè vigore literarum Apostolicarum, cap. si à sede, de præbend. in 6. Dominus Argellus de legit. contradicor. quæst. 15. num. 103.
- 10 Secundò, literæ Apostolicæ non habent executionem paratam contra alium provisum Apostolicum existentem in possessione. Burat. decis. 842. num. 1. †
- 11 Tertio, non mandantur executioni literæ Apostolicæ, quando ex parte oppositis deducitur exceptio probata, vel incontinenti probanda, per quam jus actoris probabiliter excludatur. Menoch. remed. 6. ad ipsi. possess. num. 48.
- 12 Quarta dum in eis adest clausula vocatis vocandis, quæ facit ut ordinario iudicio, & non executivè procedendum sit; & detur appellatio à decreto executoris cum illa clausula deputati. Seraphin. decis. 1045. ubi dicit omnia gesta post talem appellationem esse attentata.
- 13 Quintò executor literarum Apostolicarum non potest mittere in possessionem provisum, nisi prius citato possessore, quamvis ille esset intrusus: per text. in cap. licet Episcopus, de præbend. in 6. † & si executor procedat non vocato possessore, datur appellatio quoad utrumque effectum. Gonzal. ad reg. 8. gloss. 9. in annotat. n. 227. Quoties enim possessio non est vacans, iudex aut executor tenetur citare possessorem, & iudicis partes assumere: aliàs datur appellatio tam devolutiva, quam suspensiva. Garl. de benef. 5. part. 6. cap. 2. n. 143. & 159. † Et hoc procedit quamvis in literis non addit clausula vacato, &c. Paris. de rescriptis. lib. 1. c. 10. n. 33. Et ita aliàs obtinui in possessione pro R.D. Ioanne Stequa, anno 1624. super quodam canonicatu Sancti Petri huius Civitatis; quamvis in petitorio dixerim eum non esse fundatum.
- 14 Sextò, literæ Apostolicæ non mandantur executioni, nisi prius fuerint justificatæ. Quod cum hac distinctione intelligendum est: nam si adest legitimus contradicor, gratia debet omnino, & formiter justificari, parte citatâ. Mohedan. de renunciat. decis. 35. per tot. Cæf. de Grass. decis. 12. de probat. num. 1.
- 15 & 4. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 9. in annotat. num. 228. †
- 16 Et tota narrativa probari debet; † nisi alternativè propositi fuissent duo vacationis modi: tunc enim alterum probare sufficit. Seraphin. decis. 911. num. 7. versio. Quare conclusum. Marchesan. de commissionib. part. 1. in decis. inserta fol. 478. decis. 57. num. 2. & 3. Rot. recent. decis. 379. num. 5. part. 1. ubi tamen hoc limitat, ut non procedat quando deinde constat quod gratia est restricta ad unam tantum partem alternativæ.
- 17 Et quod plus est, narrativa justificari debet, quamvis constiteret in negativa, quæ tamen ex se improbabilis est. Ludovis. decis. 242. & ibi Addent. † Dantur enim modi negativam probandi, veluti ex confessione partis. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 38.
- 18 n. 2. † veluti probatio negativæ clericatus fit ex eo, quod quis dixit se non esse clericum. Boër. decis. 171. num. 18. Eodem modo probatur negativa non factæ publicationis, scilicet si pars confessæ fuerit publicationem factam non esse. Ludovis. decis. 210. num. 4. Quarant. in summa Bullar. in verb. Benefic. resigna-

tor. publicatio, num. 18. Reliqua de probanda negativa videri poterunt apud Pacian. de probat. lib. 1. cap. 38. & sequentibus, usque ad 55.

Si verò nullus adest contradicor legitimus, sufficit quod iudex extrajudicialiter se informet super justificatione. Addent. ad Burat. decis. 842. m. 10.

Reliqua quæ concernunt executionem literarum Apostolicarum, fusè exponuntur per Illustrissimum Dominum Archiepiscopum Angelum in tractat. de acquir. possess. quæst. 19. artic. 1. & sequentibus.

S. 2.

De Executoribus literarum beneficiorum in forma gratiosa, & in forma dignum.

- 1 Executorum deputatum esse in forma gratiosa quomodo cognoscatur, & quæ sit huius commissionis forma.
- 2 Quomodo commissio data censetur executori in forma dignum, & quæ sit huius commissionis praxis.
- 3 Quænam sit commissio in forma dignum novissima.
- 4 Executor in forma dignum, quomodo ad hæc commissionis executionem procedere debeat.
- 5 In Gallia commissarii in forma dignum, non capiunt de veritate narratorum, sed solum de idoneitate provisi.
- 6 Quando executor recusat providere ad quem referendum sit in Gallia iuxta solum Curia Tolosana, diversum à sileo Curia Parisiensis.
- 7 Gratia in forma dignum, non tribuit ius in re, sed tantum ad rem: & continet tantum mandatum de providendo.
- 8 Hæc gratia in forma dignum, non est conditionalis, sed solum per eam suspenditur executio.
- 9 Gratia concessa per hæc verba. Quatenus si libereus, non redditur conditionalis; sed si libereus fuerit, si tibi constiterit illum esse libereum.
- 10 Per provisionem factam in forma dignum, executio non est consumpta, donec executio facta fuerit.
- 11 Si executor in forma dignum provisionem declaraverit, cum tamen non esset, non dicitur adimpleta.
- 12 Si commissio in forma dignum data fuerit Curie Episcopo non potest in ea se intromittere.
- 13 Eodem modo si commissio fuerit data Episcopo Vicarius non potest cognoscere de idoneitate provisi.
- 14 Episcopus non potest delegare Vicario executionem in forma dignum, donec commissio ipsi Episcopo fuerit presentata.
- 15 Gratia in forma dignum non expirat morte ipsius vel alterius illam concedentis, veluti Legatus, sed eo non obstante procedi potest ad illam executionem, ex veriori sententia.
- 16 Gratia in forma dignum, non dicitur facta, sed facta.
- 17 Dispensationes non expirant morte Papæ illarum commissionem & executionem committentis, etiam re integrâ.
- 18 Ordinarii quibus commissiones ad dispensationem data sunt, mortuo committente, etiam re integrâ, imò etiam sede Pontificâ vacante, procedere possunt ad dispensationem ipsarum commissionis sibi data.

Ereca

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. IV. §. 2. 291

Executores pro literis Apostolicis super beneficiis vacantibus, dantur duobus modis. Primò in forma gratiosa, videlicet quando collatio fit immediatè à Papa, vel Legato, nec alteri committitur faciendi: quæ literæ in forma gratiosa, secundum stilum Curie Romanæ expeditæ, habent chordas scribas rubei croceique coloris, & tales executores dantur ad partis petitionem personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, idque sub alia Bulla separata, quæ dicitur executoria, & habet chordas canabris: si tamen executio fiat per Cameram, & non per Cancellariam, tunc in eadem Bulla possunt poni gratiosa, & executoria.

2 Alio modo dantur executores non in forma gratiosa, sed in forma *Dignum*, quando videlicet collatio seu provisio non fit immediatè à Papa, sed ab ipso mandatur fieri provisionem, quatenus provifus fit idoneus repertus: & tunc expeditur duæ Bullæ ambæ cum chorda canapis, & executio dirigitur ad

3 Ordinarium, seu ad ejus Officiale. † Et hæc dicitur commissio in forma *dignum* novissima, de qua fit mentio in constitutione Pii V. apud Paris. de resign. lib. 8. quæst. 7. post. n. 196.

4 Præsentatis Episcopo literis in forma *dignum*, duas ipse facere debet inspectiones. Primò quidem debet videre utrùm narrata in imperatione sint veras, secundò examinare utrùm provifus fit ad beneficium idoneus. Quibus duobus, verificatis debet beneficium illi qui in literis nominatus est, non propriè, sed Apostolicè auctoritate conferre: ut dicit Paris. dicto lib. 8. quæst. 7. n. 198.

5 Sed tamen in Gallia non solent Ordinarii de veritate narratorum cognoscere, sed dumtaxat de capacitate & idoneitate impetrantis, facto diligenti examine & inquisitione; cum tales executores in Gallia nullam habeant jurisdictionem, nec causæ cognitionem.

6 Quod si Ordinarius cui data est commissio exequi recuset, in arbitrio est impetrantis utrùm malit ad Metropolitanum recurrere, aut eo relicto, unum ex vicinioribus Episcopis adire; siue sint Suffraganei ejusdem Metropolitanani, siue non. Quia non refert ex qua provincia fuerit executor, dummodo sit unus ex vicinioribus, prout in Senatu Tholosano observatur & judicatur. Sed Parisiis alio modo Curia judicare solet: nam ad Metropolitanum recurrendum existimat, non autem ad Episcopum viciniorum, teste Addit. ad Paris. lib. 8. quæst. 7. ad n. 198.

7 Hæc gratia in forma *dignum*, non tribuit jus in re, sed ad rem: quia solum continet mandatum de providendo, quatenus impetrans fuerit repertus idoneus. Rot. decis. 560. n. 3. & 590. n. 3. part. 2. recentior.

8 † Non tamen propterea gratia sic concessa dici debet conditionalis: quia solum suspenditur per eam executio, donec provifus repertus fuerit idoneus. Rot. decis. 523. n. 2. & 3. part. 2. recentior. quidquid in contrarium videatur decisum in Rot. decis. 711. n. 2. part. 1. recentior. Quia veritas est, quod non est conditionalis quoad substantiam, sed dumtaxat quoad executionem: ut dicit & probat Barbof. de clausul. capit. 66. num. 1. ubi bene explicat. † Nihilominus tamen videnda sunt verba gratiæ, quomodo sint concepta; siquidem clausula *Quatenus fit idoneus*, non reddit gratiam conditionalem: quia respicit qualitatem præsentis temporis, quæ non potest facere conditionem: ut in dicto numero 1. sed si appositæ fuerit clausula, *si sibi consisterit illum esse idoneum*, tunc gratia est conditionalis; cum necessaria sit hoc casu causæ cognitio, & ideo non impletà conditione, beneficium non remanet affectum: per text. in Clement. unie. de con-

Tom. I. Pars I.

cess. prab. & ibi Cardin. numero 11. Ancharan. n. 17.

Non tamen dicitur consumpta vacatio per provisionem factam in forma *dignum*, nisi prius illa fuerit executioni demandata. Rot. decis. 498. num. 2. part. 2. recentior. quomodo Rot. decis. 635. num. 10. part. 3. recentior. & Garf. part. 2. capit. 1. num. 145. dixerint post admissam resignationem & consensum præstitum, beneficium vacare per obitum resignatarii: quamvis resignatio facta sit in forma *dignum*, dummodo resignatarius fuerit in rei veritate idoneus. Sed Ego in beneficiis Gallie contrarium præfatum auctori, nec casu eveniente privatus fuit resignans jure suo, prout Ego consului in quodam canonico Villæ novæ secus Avenionem, & consilium meum fuit per viros doctos in civitate Parisiensi approbatum, & resignans retinuit semper possessionem canonicam, non obstante obitu resignatarii ante captam possessionem, ut alibi dixi. Est tamen verum, quod in casu illo concurrebat alia ratio admodum relevans: quia videlicet non constabat resignatarium accepisse collationem, seu resignationem ad sui favorem factam.

Quod si executor deputatus in forma *dignum*, provifum idoneum declaraverit, quamvis revera talis non esset; conditio si fit idoneus, dicitur adimpleta. Garf. de benef. part. 6. c. 2. n. 270. Staphil. de liter. grat. tit. quib. mod. expirant liter. ad benef. §. sexto principaliter, n. 1. & 2.

Si commissio hæc data fuerit Vacatio, seu Officiali Episcopi, non potest Episcopus de illa se intromittere, & processuræ coram eo factæ hoc casu nequidem titulum præberent coloratum, nec ita provifus posset jvari regulà de triennali: ut contra Navarr. tenet Garf. de benef. part. 6. c. 2. n. 20. & 21. faciunt tradita per Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 27. numer. 30.

Et è converso non potest Vicarius se intromittere si commissio data esset Episcopo, nisi mediante delegatione sibi per Episcopum facta post præsentatam sibi commissionem, & non ante: † quia nondum præsentatæ sibi commissione, non habet jurisdictionem actû, nec habitum; & per consequens quod non habet, alteri delegare non potest. Garf. ibid. n. 22. & 23.

Gratiam autem in forma *dignum*, re integrâ, morte Papæ illam concedentis expirare consuevit plurimi: ut per Ricc. collect. 1587. Sed tamen contrarium verius est, nempe per mortem illam concedentis non expirare: ut ibidem Riccius probat. † Et ratio est, quia gratia ista dicitur facta, & non faciendâ, & ut supra diximus num. 16. per eam datur jus ad rem, licet non in re: & sic intrat dispositio text. in capit. si super gratia, de offic. delegat. in 6. † Unde eadem ratione concludendum est, dispensationes quæ conceduntur committendo in partibus ordinariis, ut dispensent, constituto sibi de veritate narratorum, non expirare morte Papæ concedentis re integrâ. Ricc. ibid. versic. ex quibus omnibus. † Et ideo Ordinarii possunt procedere ad executionem talium dispensationum, etiam sede Apostolicâ vacante. Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 30. num. 11. Garf. de benef. part. 6. capit. 2. num. 312. Eodem ergo modo procedere possunt ad executionem commissionis in forma *dignum*. Garf. loc. cit. n. 300.

§. 3.

De gratia si Neutri, si Nulli, si Alteri.

1 Gratia si neutri, duo requirit, nempe beneficii vacationem, & quod neutri litigantium jus competat.

Bb x 2 Quæ

2. Quae sit differentia inter has tres clausulas, si neutri, si nulli, si alteri.
3. In gratia si neutri, requiritur vacatio beneficii de presenti.
4. Limitatur, nisi in hac gratia apponantur verba futurum tempus respicientia, vel clausula, & aliàs quovis modo: tunc enim sufficit ad hanc gratiam futura vacatio.
5. Sicut piscis non potest esse sine aqua, sic gratia si neutri, sine lite praesistente.
6. Gratia si neutri est nova provisio, & in ea fieri debent omnes expressiones, sicut in beneficiorum provisionibus.
7. Gratia si neutri non purgat vitia praeterita.
8. Lis quando dicatur finita ad hoc ut non sit locus gratia si neutri.
9. Quando praesentatus à majori parte Patronorum impetrat gratiam si neutri, non debet annullari praesentatio facta à majori parte Patronorum.
10. Non debet fieri derogatio juris patronatus, quando praesentatus à majori parte obtinet gratiam si neutri.
11. Si Patroni praesentaverint, sed nulliter, non est opus in gratia si neutri, apponere derogationem juris patronatus.
12. Gratia si neutri facit, ut possessor non possit excludere actorem per non ius ipsius.
13. Titulus anterior nisi fuerit validus & iustificatus, non facit cessare gratiam si neutri.
14. Gratia si neutri, quae datur accessorie ad gratiam principalem, censetur data sub eadem narratione.
15. In gratia si neutri debet fieri mentio provisionis adversarii, & annalis possessionis ipsius, aliàs gratia est nulla.
16. Sufficitur gratia si neutri, si constat Papam illam concessurum fuisse, etiam non narrata provisione, & possessione annali adversarii.
17. Lis de facto sufficit ad validitatem gratia si neutri.
18. Gratia si neutri, non valet si narratum fuerit beneficium vacare per resignationem, & resignationem non fuerit publicata: quia tunc non vacat illo modo; sed vacat ob non publicationem.

Clausula, seu gratia si neutri, duo necessariò requiritur: primò quod beneficium vacet: secundo quod nulli litigantium jus competat. Et ideo jus hujus gratiae pendet à futuro eventu. Rot. decis. 726. n. 1. & 3. & decis. 10. n. 5. decis. 105. n. 3. part. 2. recent. Non enim hanc gratiam suffragari, nisi adsit vacatio, de cibus fuit per Rotam in recentior. locis cit. & alibi passim. Patif. de resign. benefic. lib. 1. q. 4. n. 26. veluti si resignatio facta fuerit nulliter in favorem certae personae. Idem Patif. lib. 1. q. 3. num. 64. Est enim gratia condicionalis, hoc est, sub illa conditione concessa, quatenus beneficium sit vacans. Patif. dicto lib. 1. q. 3. num. 105.

Sed notandum est secundo loco, magnam esse differentiam inter has tres formulas, si neutri, si nulli, & si alteri: siquidem gratia si neutri, locum habet quando neutri duorum colligantium jus competit in beneficio: gratia vero si nulli dicitur, quando sunt tres vel plures super eodem beneficio litigantes, & nullus ex eis jus habet: Gratia vero si alteri datur, quando unus ex colligantibus obtinuit tres sententias conformes, quibus beneficium fuit illi adjudicatum; & tamen jus non habet in illo beneficio, quia nova supervenit causa post sententiam quae ignorabatur à colligante condemnato, veluti propter heresim, aut simoniam: tunc enim si talis causa probetur, impetrans obtinebit vigore clausulae si alteri: ita explicat Barbof. de clausul. c. 164. n. 2. & 3.

Tertio notandum est, quod ita requiritur vacatio in beneficio impetrato vigore gratiae si neutri, ut illa necessaria sit de tempore datae, neque sufficiat vacatio postea superveniens. Mohedan. decis. 33. de prebend. Rot. decis. 824. lib. 3. part. 3. divers.

Quod tamen limitatur duobus modis. Primo, in tali provisione apponantur verba respicientia tempus futurum: secundo, quando apponitur clausula, & aliàs quovis modo: quia tunc gratia refertur etiam ad vacationem postea supervenientem. Gomel. ad regul. de republicand. resignat. q. 16. in fine.

Quarto, haec gratia non solum supponit vacationem, & non jus, ut supra expositum est, sed etiam requirit omnino licentiam praesistentem: & sicut piscis non potest esse sine aqua, nec gratia si neutri sine licentia. Barbof. de clausul. c. 174. n. 7.

Quinto, haec gratia habet vim novae provisionis. Patif. de resignat. lib. 1. q. 3. n. 104. & lib. 10. quest. 101. & 102. ideo in hac gratia eadem expressiones fieri debent, quae fierent in aliis gratis beneficiis. Gomel. ad regul. de Annal. quest. 28. vers. per terea.

Vnde gratia ista non purgat vitia praeterita, nec in illis aliquid disponit, prout est de natura novae provisionis. Patif. de resignat. dict. lib. 1. quest. 3. num. 22. & 102.

Sexto, cum lis necessariò praesisteret debet obtinendam hanc gratiam; videndum est autem quomodo lis dicatur finita ad effectum exclusionis litigantis gratiae: & respondendum est, ad hoc ut lis dicatur finita per sententiam, & rem judicam, respondendum esse utrum ille, in cujus favorem lata sit sententia, fuerit in possessione tempore productionis sententiae: nam si adversarius post sententiam tentando apprehenderit possessionem, lis non dicitur extincta: ad hunc ergo effectum extinctionis litis, requiritur quod nulla amplius adsit litigatio, sive de facto: haec ex Mantica. decis. 39. num. 4.

Septimo in hac gratia seu rescripto si neutri, agitur de duobus praesentatis à diversis Patronis, & ille qui à majori parte est praesentatus, alius impetrare: non debet annullari alia praesentatio facta à minori parte Patronorum: quia ex eo quod praesentant ut singuli, valet praesentatio conjuncta. Rebuff. in prax. in tit. de rescript. si neutri, num. 37. ¶ qui subdit hoc casu non esse opus designatione juris patronatus: quia omnes praesentationes & functi sunt officio suo, licet diverfos patronos taverint: & in hoc rescripto derogari potest juris patronatus laicali, ut per Rebuff. ibid. num. 37. Ratio est, quia jam Patroni consenserunt in praesentatione. ¶ Eodem modo, quando Patroni praesentaverunt, sed nulliter; non est opus derogatione juris patronatus: quia Patroni jam functi sunt officio suo. Rebuff. in prax. in 3. part. signatur. per mer. 19.

Octavo, hujus gratiae effectus est, ut possessor non possit actorem excludere ob non jus ipsius. Garf. de benefic. part. 6. capit. 2. num. 115. quia in tali gratia constat de jure actoris: cum illi satisfatis appareat eo ipso quod non constat de iure rei provisione. Garf. loco citato, n. 216. in fin. 7. ubi dicitur.

dicit quod licet opponatur adversus impetrantem gratiam si *neutri*, de titulo anteriori; non tamen cessat effectus hujus gratiæ, nisi titulus ille anterior doceatur validus & justificatus.

14 Nonò advertendum est, quod duobus modis gratia si *neutri* impetratur. Primo quidem accessorie ad aliam gratiam principalem. Secundo per se & principaliter, ac independentem ab alia gratia. Si detur accessorie, censetur concessa sub eadem narrativa sub qua concessa est gratia principalis, & venit justificanda, quia sume vires ex corpore gratiæ principalis. Seraphin. *decis.* 1470. num. ult.

15 Decimò, gratia si *neutri* nulla est, si in ea non fiat mentio provisionis adversarii; sicut etiam quando non fuit expressum, adversarium beneficium contentiosum per spatium unius anni pacifice possedisse. Rot. *decis.* 105. num. 1. part. 2. recentior.

16 Sed tamen si ex conjecturis colligatur summum Pontificem, etiam illis non narratis, fuisse concessurum gratiam; provisio sustinebitur: quia, aut is contra quem impetratur, habet provisionem validam; & hoc casu non est agendum de gratia si *neutri*, quæ supponit adversario jus nullum competere: aut provisionem habet inualem; & hoc casu necesse non est fieri de ea, in impetratione hujus gratiæ, mentionem, Rot. *decis.* 105. num. 3. part. 2. recentior.

17 Undecimò, ad validitatem hujus gratiæ, litis quidem requiritur præexistentia (ut supradictum est) sed sufficit adesse litem & controversiam de facto, licet non adsit lis jurídica, & vera. Mantie. *dicta* *decis.* 99. num. 4. Ludov. *decis.* 84. num. 1. ubi Addit. Si tamen adesset defectus jurisdictionis in Iudice, tunc non posset pretendi adesse litem etiam de facto. Addit. ad Ludov. *decis.* 94. num. 10. versic. si tamen adesset.

18 Vltimò ut cætera omittamus, ista gratia si *neutri*, non dicitur justificata, si fuerit expressum, beneficium vacare per resignationem; & tamen resignatio non fuit publica: quia tunc beneficium non vacat per resignationem, sed tantum ob non publicationem; & eo modo debebat impetrari, quia debet specialiter exprimi modus verus vacationis; quamvis resignatio facta fuerit in manibus collatoris inferioris: & dum exprimitur vacare per resignationem, debet intelligi de resignatione valida, qualis non est illa quæ non fuit publica. Mantie. *decis.* 347. per tot.

§. 4.

De Rescripto, Perinde valere.

- 1 In quo consistat substantia rescripti Perinde valere.
- 2 Quomodo differant inter se rescriptum Perinde valere, & nova provisio.
- 3 Gratia perinde valere insufflat spiritum priori gratiæ demortuæ.
- 4 Gratia perinde valere, nihil prodest, quando prima gratia continet nullitatem, veluti si sit subreptitia.
- 5 In gratia perinde valere, omnes defectus prioris gratiæ in specie sunt exprimendi, aliis non sanantur.
- 6 Quando perinde valere continet aliquem defectum, debet obtineri aliud perinde valere, super primo perinde valere.
- 7 Gratia perinde valere, non potest nocere tertio cui intermedio tempore jus fuit quaesitum.

Tom. I. Pars I.

8 Papa nunquam censetur derogare iuri tertio quaesito: quod maxime in beneficiis suis in Gallia observatur.

9 Si obtineatur rescriptum perinde valere super gratia conditoria propter aliquem illius defectum, non exigitur in hac secunda novus coadiuti consensus.

10 Gratia perinde valere, seu revalidatoria, non est omnino nova gratia, sed est veluti quadam appendix prima.

Rescriptum Perinde valere impetratur, quando quis obtinuit à Papa gratiam, seu provisionem alicujus beneficii, quam dubitat aliqua ratione esse invalidam, seu impugnari posse; tunc recurritur ad eundem ad Papam obtinendam gratiam, ad hoc ut provisio prima æque valida sit, ac si primò omnia requisita intervenissent. † Differt à nova provisione quæ datur, quando prima gratia fuisset obrenta ab alio quàm à summo Pontifice; sed perinde valere datur quando ipsemet Papa primam gratiam concessit. Rebuff. in *praxi*, part. 2. cap. 1. de *rescriptis*. Etiam, & Perinde valere, num. 3. & 6. Hæc itaque gratia fulcit priorem concessionem corruentem, & moribundæ insufflat spiritum vitæ: ut dicit Corrad. in *praxi*, dispensat. lib. 8. cap. 5. num. 40.

Intellige ut hoc verum sit, quando principalis gratia modum est collapsa: nam si ipsa nullitatis aut subreptionis vitium haberet, aut causæ defectum pateretur; sanè sicut prima & principalis gratia nulla est, ita & corrueret ista accessoria: quia sublato principali rescripto, tolluntur omnes clausulæ, & concessionem accessoriæ: ita Marius Antonin. lib. 1. var. resolut. cap. 105. numero 7. ex doctrina Paris. de resignat. lib. 1. quæstion. 11. numero 46.

† Et ideo necesse est omnes defectus exprimi in hac gratia, qui interveniunt in prima: alioquin non sanantur per hanc secundam, nisi quatenus expressi fuerint in ea. Corrad. loco citato, numero 43. † ideo in hac expressione si adsit aliquis defectus, obtineri debet perinde valere, super alio perinde valere. Ibidem num. 44.

Sed notandum est, istud perinde valere, non nocere tertio impetranti: quia hæctio retroactiva nunquam operatur in præjudicium tertii, cui intermedio tempore jus fuit quaesitum, ut ostendi in *meis quæstionibus civilibus* quæst. 58. num. 9. Et quamvis Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 54. num. 62. subtiliter argumentetur in contrarium; tamen hæc vera est & indubitata sententia: † quia Papa nunquam solet, aut vult derogare iuri tertio quaesito. Marti. de *clausul.* part. 1. cap. 321. num. 3. Antonin. *dicta* resolut. 105. num. 5. part. 1. plures allegat Barbof. *clausul.* 100. num. 6. Rebuff. d. cap. 1. de *rescriptis*. Etiam, & Perinde valere, num. 27. Bouchel. in *summ. beneficiar.* in verb. *Rescriptum*. dum agit de hac gratia, versic. *an rescriptum*. Hoc itaque observandum est ubique, & maxime in Gallia, juxta DD. prædictos.

Sed pulchrum est dubium, utrum coadjutoriæ gratiæ existente defectuosâ, vel nullâ, requiratur novus consensus coadjuti ad obtinendam gratiam perinde valere. † Resolutio est, non requiri in ista gratia revalidatoria novum consensum: quia præsumitur durare cum semel fuerit præstitus, nisi contrarium probetur: tum quia si per primum actum non satisfecit menti disponentis, intelligitur de secundo: tum etiam quia gratia revalidatoria non est restituta nova, sed quoddam adjunctum primæ. Rot. *decis.* 266. num. 3. part. 3. recentior.

B b 3

§. 5. De

De subrogandis colligantibus.

- 1 Subrogatio duplex est; una gratiofa, alia rigorosa: & quid sit gratiofa.
- 2 Subrogatio rigorosa quid sit, & in quo differat à gratiofa.
- 3 Lis calumniosa utrùm sit sufficiens ad subrogationem, quando calumnia est evidens.
- 4 Lis nulliter prosequuta non est sufficiens subrogationis fundamentum.
- 5 Subrogatio utrùm detur impetranti per privationem, & sub quibus clausulis.
- 6 Lis super possessorio non prebet causam sufficientem ad subrogationem.
- 7 Subrogatio gratiose an concedenda sit immisso in possessionem.
- 8 Nihil interest utrùm subrogatio concedatur ad partes, vel cum gratia principali.

DE subrogatione nonnulla diximus lib. 1. quest. benefic. capit. 28. quæ hîc non repetimus.

- 1 Paucis dicendum est, duplicem esse subrogationem, quarum una gratiofa, alia rigorosa nuncupatur. In gratiofa, tria sunt probanda: primò, obitus defuncti in possessione: secundo, Clericatus impetrantis: tertio, quod beneficium sit reservatum, aut litigiosum Rot. in recentior. part. 1. decis. 154. numer. 1. 321. num. 1. 629. num. 1. & 700. in princip.
- 2 Subrogatio verò rigorosa dicitur, quando Papa non dicit *subrogamus*, sed utitur hæc clausula, *subrogari mandamus*: & hæc requirit ministerium iudicis, qui partes audiat. Et non solum dicta tria requisita subrogationis gratiofæ sunt iustificanda; sed etiam iura partium sunt discutienda, & examinanda. Rot. decis. 378. num. 1. & 2. & 429. num. 1. & 2. eadem part. 1. recentior.
- 3 Subrogatio autem non datur quando lis est calumniosa, Rot. decis. 342. num. 7. part. 1. recentior. Intellege quando dicta calumnia est evidens; nam cessante evidenti calumniâ, locus est subrogationi. Rot. decis. 261. num. 5. part. 2. recentior.
- 4 Similiter quando in litis prosecutione adest nullitas, non est locus subrogationi. Rot. decis. 261. num. 2. & 3. part. 2. recentior. Calumnia tamen aut nullitas debet esse evidens: si enim sit aliquis color exclusivus nullitatis aut calumniæ, non impeditur subrogatio: pro qua obtinenda sufficit non constare evidenter de non jure, & prætensione omnino discolorata. Ludov. & ibi Addent. decis. 426. num. 11. Rot. decis. 167. num. 20. part. 4. recentior. num. 3.
- 5 Impetranti autem per privationem non conceditur subrogatio, nisi post latam unam sententiam privationis. Gomel. ad regul. de subrogand. collig. quest. 7. numer. 4. in fin. versic. limitantur tamen. Et multo magis conceditur quando latæ sunt duæ sententiæ. Ludov. decis. 426. in fin. Ideo solet in supplicatione apponi, quando petitur subrogatio impetranti per privationem, hæc clausula: *Et cum decreto quod si privandus metum privationis post accusationem, & inscriptionem beneficium huiusmodi in aliterius quam oratoris favorem resignaverit, Iudices nihilominus ad executionem literarum privationis procedere possint, perinde ac si resignatio huiusmodi minimè facta fuisset.* Et Referendarii solent addere post primam vacationis sententiam. Super quibus videri poterit Cocker ad regulam. 28. numero 53. Sed ob clausulam quavis modo, datur subrogatio, etiamsi beneficium va-

cet per privationem. Seraphin. decis. 1055. num. 6.

Sed lis ad effectum subrogationis debet esse super titulo, non autem super possessorio; quia per eam non inducitur vera litispendentia: Et ideo non impeditur quo minus Ordinarius alteri conferre possit. Cod. Fabrian. libro 1. tit. 2. de sacros. Eccles. definit. 70. numero 5. quæ tamen doctrina intelligenda est ut procedat, si simpliciter summo Pontifici narratum fuerit adesse litem; si enim narrata fuerit lis in possessorio, sufficit illam verificare prout narrata fuit: & intrat subrogatio data lite in possessorio causata. Seraphin. decis. 990. num. 7. in princip. Addit. ad Bann. decis. 927. num. 30.

Effectus gratiofæ subrogationis est, ut sic subrogatio detur immissio in possessionem defuncti non controversam, etiam vigore clausularum generalium, ex quibus derogatio ortum habet. Rot. decis. 570. n. 1. part. 1. recentior. & decis. 401. n. 1. & 2. part. 2. recentior. probatis tamen dictis tribus requisitis, nempe obitu defuncti in possessione, clericatus impetrantis, & reservatione; quam reservationem tenet semper probare subrogatus, dum petit se immitti in possessionem vigore subrogationis, tradit. Illustrissimus Dominus Argellus de legitim. contradiç. q. 11. num. 1. ubi dicit hoc ex infinitis decisionibus probari. No. 1. quæ refert si subrogatio sit expedita cum gratia principali, sive separatim ab ipsa, quia semper concedenda est immissio subrogato gratiose, abique illa narratores iustificatione, probatis prædictis tribus requisitis, ut in dicta decis. 401. num. 3. part. 2. recentior.

De Electione, Nominatione, Confirmatione, & Translatione.

- 1 Electio quid sit, & quid confirmatio.
- 2 Quando electio sola vim confirmationis obtinet.
- 3 Collativa beneficia quæ sint, & quæ electio.
- 4 Postulatio quid sit, & quod à maiori parte capituli fieri debeat.
- 5 Postulatus exercere non potest ante admissionem in priore postulacionem; alioquin postulat in modo postulacionis, & postulantem in eadem pro illa vice privatur.
- 6 Qui potest eligi potest postulari, sed non vice versa.
- 7 In electione post publicatum scrutinium curatur licet; sed in postulacione secus, donec Superior fuerit presentata.
- 8 Electio ante confirmationem, & presentata in institutione quaritur ius ad rem, sed non ius in re.
- 9 Postulato nullum omnino ius acquiritur ante deliberatam Superioris voluntatem.
- 10 Translatio quid sit.
- 11 Episcopus de Ecclesia ad Ecclesiam suam (sua) Pontificis auctoritate transferri non potest.
- 12 Episcopus si se propria auctoritate transferat ad Ecclesiam, ab utraque depellitur.
- 13 Episcopus post consensum translationis priorem utrum amittat possessionem secundum, donec fuerit in possessione secundæ.
- 14 Capitulum potest deputare Vicarium Capituli statim ubi Episcopus sua translatione capto sit; etiamsi nondum adeptus sit possessionem Episcopatus, ad quem translatus est.
- 15 Consensus Episcopi sua translationi præstare potest batur consensur.

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. IV. §. 6. 295

- 16 In Gallia non vacat possessio Episcopatus donec littera secundi Episcopatus fuerint facta, & Capitulo præsentata: & n. 19.
- 17 Si tamen Episcopus distulerit sine impedimento, littera habebuntur pro præsentatis.
- 18 In Gallia quod dicatur legitimum impedimentum, ut Episcopus litteras sue translationis præsentet.
- 20 In Hispania etiam Episcopus ante præsentatas sue translationis litteras, non amittit possessionem primi Episcopatus.
- 21 Nominatio quadam est sollemnis, quadam minus sollemnis, & qua sit illarum efficacia.
- 22 Electio non potest fieri nisi per scrutinium secretum.
- 23 Oñodecim requisita ad validitatem electionis, Remissive.
- 24 Electio postquam semel fuit confirmata, non potest amplius de eius validitate dubitari.
- 25 Intellige ut hoc procedat adversus eligentes, non autem in præiudicium tertii, qui electioni non intervenit.
- 26 Non admittitur tertius impugnans electionem ex certa scientia à summo Pontifice confirmatam.
- 27 In electione testes non sunt adhibendi.
- 28 Scriptura privata libri capitularis probat electionem.
- 29 Attestatio Capituli sufficienter probat electionem.
- 30 Publicatio electionis sufficit quod fiat per unum ex capitularibus.
- 31 Potest quis seipsum eligere quando electio spectat plures.
- 32 Electus in absentia debet electionem acceptare intra tres menses.
- 33 Electio antequam fuerit acceptata tribuit tantum jus ad rem: ideo tertius potest interim impedire.
- 34 Collatio beneficii ante acceptationem tribuit jus ad rem, non in re.

Electionis materia amplissima est, sed paucis quædam notabilia magisque scitu necessaria exponemus.

- 1 In primis supponendum est diversos esse terminos Electionis, Confirmationis, Postulationis, Translationis, & Nominations. Electio est alicujus personæ ad Prælationem facta vacatio, concordibus Electorum suffragiis, seu majoris partis ipsorum legitime congregatorum, & servata juris formâ. Confirmatio est Electionis per Superiorem ad id potestatem habentem approbatio: quandoque tamen Electio vim habet confirmationis, nempe quando Capitulum eligit simul & confect, nullâ altâ Superioris expectatâ approbatione. Tusch. *Litt. E. conclus. 90. n. 3.*
- 2 & 4. unde aliqua dicuntur beneficia Electiva collativa, alia electiva confirmativa. Primi generis sunt ea in quibus nulla Superioris exigitur approbatio; sed electio vim confirmationis habet. Secundi generis sunt in quibus approbatio Superioris exigitur: quod copiosius explicavimus lib. 1. quæst. benefic. 10. n. 6. & seqq.
- 4 Postulatio est illius quem eligentes ob aliquem defectum eligere non possunt, apud summum Pontificem ex ejus mera indulgentia requisito, quæ debet fieri à majori parte Capituli; aliàs Superior potest postulationem reiicere, & reiiciendo nemini facit injuriam: c. postulationem, de postulat. Pralat. & neque potest postulator exercere aut administrare ante admittam à Superiore postulationem. Roman. consil.

330. num. 20. 21. & sequent. alioquin & postulator omni commodo postulationis privatur, & postulantem facultate postulandi, vel eligendi: & sit pro illa vice devolutio ad Papam & sedem Apostolicam. Roman. ibid. & Tusch. *litt. P. conclus. 45. 9.* Postulatio nititur gratiæ, electio vero justitiæ: & qui potest eligi, potest & postulari, sed non è contra. Tusch. *litt. E. conclus. 59. num. 11. & 12.* Exemplum postulationis adduximus lib. 1. quæst. benefic. cap. 18. num. 5. & 6.

In Electione non licet variare publicato scrutinio; sed collatio facienda est, & electio celebranda: cap. publicato 58. de Election. In postulatione vero licet variare, & ab ea recedere, donec fuerit Superiori præsentata: DD. in dicto cap. publicato, & quia electio ante confirmationem, sicut & præsentato ante institutionem quæritur jus ad rem; licet non quærat jus in re: capit. qualiter 17. de elect. capit. avaritia 5. eod. tit. in 6. Extravag. inunctæ, de Elect. in communib. Ioann. Escob. in tract. de nobilit. prob. quæst. 7. n. 29. 34. & sequent. Sed per postulationem nullum jus acquiritur postulato, ante declaratam Superioris voluntatem: cap. penult. de postulat. Pralat. Rebuff. in Concordat. tit. de Reg. nominat. §. 1. in verb. postulationem.

Translatio est alicujus personæ de una Ecclesia ad aliam canonica transmutatio. Hostiens. in sum. tit. de translat. Episcop. in princip. Episcopus de Ecclesia ad Ecclesiam sine Papæ autoritate transferri non potest: c. 1. ibi, Translationes Episcoporum, de translat. Episcop. & si Episcopus propria autoritate de una ad aliam Ecclesiam se transferat, ab utraque deponitur: quanto de translat. Episcop. can. si quis Episcopus, 7. quæst. 1.

Sed dubitatum nuper fuit utrum Episcopus translatus post acceptatam translationem, seu consensum illi præstitum, amiserit jus & possessionem primi Episcopatus; an vero expectandum sit donec acquisiverit possessionem secundi Episcopatus ad quem translatus fuit. Hæc quæstio diversimodè soluitur secundum diversitatem regionum & tribunalium in quibus decidenda proponitur. Nam in Vrbe, & tribunalibus Vrbs, decisio certa est, quod etiam nondum capta possessione secundi Episcopatus, translatus amittit jura primi à cujus vinculo fuit absolutus: sic enim per sacram Episcoporum Congregationem fuit decisum 14. Decembris 1624. & Et ideo posse Capitulum primæ Ecclesiæ deputare Vicarium, si translatio facta fuerit de ipsius translati consensu, etiam ante adeptam secundæ Ecclesiæ possessionem: ut testatur Barbof. de iur. Eccles. univers. lib. 1. c. 19. n. 37. Rot. decis. 475. n. 6. in fin. part. 1. recentior. & ut ibidem Rot. bene probat dicens, consensum probari hoc casu sufficienter ex conjecturis, veluti si soluta fuerit Annata, aut pro consequendo secundo Episcopatu notabiles factæ fuerint expensæ: Idem tenet Lottier. de re benefic. lib. 1. quæst. 12. n. 21.

Si verò hujus negotii decisio fiat in Tribunalibus Galliæ, contraria opinio prævalebit; nempe non vacare primam Ecclesiam Episcopi translati, donec capta fuerit possessio secundæ, & litteræ Capitulo præsentatæ: per text. expressum in dicto cap. Injunctæ, de Elect. ibi Nullique eos ante dictarum litterarum Apostolicarum ostensionem recipiant: & in versic. sequenti. ibi, si forsitan contra præsumptum fuerit, irritum habeatur. & Et si Episcopus nullum habuerit legitimum impedimentum præsentandi litteras sue translationis, habebuntur pro præsentatis, si per ipsum steterit quominus præsententur. Rot. dicta decis. 475. numer. 14. & num. 17. in fin. & Legitimum

autem impedimentum dicitur in Gallia, si provifus nondum fuerit admissus ad juramentum fidelitatis per Regem; prout fuit iudicatum in Senatu Parisiensi die 6. Iulii 1628. super translatione Domini de Nyron Andegaven. Episcopi ad Archiepiscopatum Lugdunensem: ut refert Tournet in sua recollect. Ar.
 19 *ref. Litt. R. num. 82.* † Non vacat igitur prima Ecclesia, nisi prius Bullae translationis fuerint Capitulo Ecclesiae, ad quam fit translatio, praesentatae; prout hoc anno cuidam Episcopo in Gallia translato Respondi ex doctrina Abbatis in caput. In nostra, num. 11. de Rescriptis. Pavinius de offic. & potest. capit. sede vacante. praed. 7. num. 14. Paris. de resignat. lib. 7. quaest. 21. num. 14. & quaest. 23. num. 47. Rebuff. in prax. in tit. de simoniac. resignat. num. 31. & 40. Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. §. 15. gloss. 2. num. 83. & sequent.

Et notandum est quod illa constitutio Injuncta, loquitur in Electo promotio, confirmato, vel consecrato in Curia summi Pontificis: ut advertit Additio marginalis ad Ioan. de Selu. de benefic. lib. 2. q. 15. n. 1. ubi Ioan. de Selua. in fine dicti n. 1. notanter dicit necessarium requiri quod translatus prius inducatur in possessionem: quod & voluit Rebuff. in Concordat. tit. de Reg. ad prelat. nominat. §. Monasteriis, in verb. vacantibus, vers. sexto etiam. Et ita fuit etiam iudicatum nuper in translatione quorundam Episcoporum.

20 Quod nemini mirum esse debet: quia etiam in Hispania, ubi minor est Regis circa nominationem ad Episcopatus potestas, Episcopi translati ministrant in primo Episcopatu, & in ejus possessione permanent, donec secundi assequantur possessionem; ita tamen ut fructus istius secundi Episcopatus percipiant ante possessionem: sicque observatum fuisse in Ecclesia Gienensi, Burgenfi, Lucensi, & Segobienfi, testatur Nicol. Garf. de benefic. part. 11. caput. 6. numer. 41.

21 Nominatio triplex est. Primò, quaedam est nominatio minus sollemnis, quae fit dum aliquis proponitur eligendus, ut de eo tanquam probò & digno fiat scrutinium: & per hanc nullum jus acquiritur nominato: unde Collegium seu Capitulum potest, nonobstante huiusmodi nominatione, ad alterius electionem transire: & de hac loquitur text. in c. quod sicut, §. super eo, de elect. Secundum nominationis genus est, quando capitulantes aliquem eligendum in scrutinio electionis nominant: & cum hac nominatio sit verbalis, per eam non acquiritur jus nominato: sed ille qui nominavit, non potest alium nominare, & à sua nominatione recedere, saltem publicato scrutinio: c. publicato, de elect. Franc. Marc. de elec. 925. n. 2. part. 1. Tertio, est nominatio sollemnis, quando duo vel plures nominantur Principi, & petitur ut ex his eligat unum: & ex hac nominatione nullum etiam jus quaeritur nominatis: sed post praesentatam Superiorem nominationem variare non possunt. Abb. in dicto c. quod sicut, §. super eo, de elect. n. 1. & de hac variatione agit Cost. de re integr. distinct. 107. n. 2.

22 His ita suppositis, Dico Electionem, seu vocis dationem non nisi secreto, & viva voce, vel per schedulas secretas juxta diversitatem statutorum vel constitutionum faciendam esse: cap. Quia propter, de elect. Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 3. definit. 40.

23 In summa, debent intervenire octodecim requisiti, de quibus in dicto caput. Quia propter, ex quibus si unum deficiat, electio defectu formae vitiatur: quae requisiti singulariter explicat Lezana in sum. regul. lib. 2. cap. 12. num. 27. † Et electio si semel fuerit con-

firmita, quam vis in ea aliquis defectus intervenisset non essent audiendi oppositores: sed ipsa valida & legitima remaneret: l. penult. §. fin. ff. de Decurion. can. nulli, §. 4. distinct. Palsal. de par. potest. part. 4. tit. n. 7. Navarius in allegat. inserta apud Ricc. coll. 1. 379. col. 1.

Intellige ut hoc procedat respectu illorum qui electioni intervenerunt, & confirmationi acquiescunt; non tamen respectu tertii, qui non impeditur electionem & confirmationem impugnare: ut notat Franc. Marc. de elec. §. 6. num. 7. part. 2. quasi sicut electio est nulla; ita & confirmatio ruinoso innixa fundamento. † Si tamen Papa ex certa scientia electionem nullam confirmasset; non esset amplius locus reclamandi adversus electionem. Idem dicta de elec. §. 6. numer. 8. & 9. part. 2. & de elec. 927. num. 6. & sequent. part. 1.

In Electione Capitulari testes non sunt necessarii: imò aliqui DD. existimant consultius esse, si non adhibeantur. Ancharan. in dicto caput. Quia propter, de elect. in 2. colum. vers. ultra Tabellionem vero.

Imò sufficit Electionis probatio facta per scripturam privatam in libro Capituli factam. Franc. Marc. de elec. 1203. in fin. part. 1.

Ipsam verò Capitulum testificari potest Electionem factam, vel non factam esse. Ancharan. in c. cum olim, n. 7. in 9. notabil. de dol. & contumac. Malcard. de probat. conclus. 592. n. 2.

Publicatio Electionis sufficit quod fiat per unum ex capitularibus, quia praesumitur habere mandatum ab aliis praesentibus. Lotter. de re benefic. lib. 3. quaest. 1. num. 61.

Utrum autem quis seipsum eligere possit respondetur affirmativè, quando electio spectat ad plures. Mar. Antonin. lib. 1. resolut. 51.

Si Electus sit absens à loco in quo fit electio, illa ipsi intimari, talique electo datur spatium mensis ad acceptandam confirmationem: c. quamvis, de elect. in 6. Tusc. litt. E. conclus. 61. n. 6. & 7. tit. de jur. Eccles. lib. 1. c. 19. n. 146.

Sed si ante ejus acceptationem tertius respon-
 deret affirmativè, quando electio spectat ad plures
 Mar. Antonin. lib. 1. resolut. 51.
 Si Electus sit absens à loco in quo fit electio, illa
 ipsi intimari, talique electo datur spatium mensis
 ad acceptandam confirmationem: c. quamvis, de
 elect. in 6. Tusc. litt. E. conclus. 61. n. 6. & 7. tit.
 de jur. Eccles. lib. 1. c. 19. n. 146.
 Sed si ante ejus acceptationem tertius respon-
 deret affirmativè, quando electio spectat ad plures
 Mar. Antonin. lib. 1. resolut. 51.
 Si Electus sit absens à loco in quo fit electio, illa
 ipsi intimari, talique electo datur spatium mensis
 ad acceptandam confirmationem: c. quamvis, de
 elect. in 6. Tusc. litt. E. conclus. 61. n. 6. & 7. tit.
 de jur. Eccles. lib. 1. c. 19. n. 146.
 Sed si ante ejus acceptationem tertius respon-
 deret affirmativè, quando electio spectat ad plures
 Mar. Antonin. lib. 1. resolut. 51.
 Si Electus sit absens à loco in quo fit electio, illa
 ipsi intimari, talique electo datur spatium mensis
 ad acceptandam confirmationem: c. quamvis, de
 elect. in 6. Tusc. litt. E. conclus. 61. n. 6. & 7. tit.
 de jur. Eccles. lib. 1. c. 19. n. 146.

§. 7.

De Resignatione.

- 1 Dimissio beneficii quid sit, & quomodo diffinitur resignatione.
- 2 Qui beneficium incompatibile assequitur, non potest resignare primum; sed dimittere illud tenetur.
- 3 Resignatio simplex statim jus abdicat à resignatione, sed conditionalis non nisi adimpleta conditione.
- 4 Utrum, resignatario mortuo ante approbationem Episcopi, jus à resignante abdicetur.
- 5 Resignatario datur manutentio, si de ejus praesentibus disputetur postquam in possessionem transiit.
- 6 Intellige si per resignantem, aut ejus praesentibus consensus legitimè fuerit praestitus.

Quæst. & Res. benef. Pars II. Cap. IV. §. 7. 297

- 7 Per resignationem beneficii existentis de jure patronatus laicali, non abdicatur ius à resignante donec Patronus consenserit.
- 8 Consensus præstus à procuratore non habente legitimum mandatum, non abdicat ius à resignante; vel si ipse excedat fines mandati.
- 9 Resignanti datur actio spoliis adversus resignatarium, qui adeptus est possessionem in vim tanti nullitatem continentis.
- 10 Si consensus resignationi præstus sit nulliter, fructus interim spectant ad resignantem.
- 11 Et hoc etiam casu, moriente resignante, beneficium vacat per illius obitum.
- 12 Per resignationem simoniacam ius non abdicari à resignante, sed iterum illum resignare posse, quidam existimant; licet secus sit in collatione simoniaca.
- 13 Contrarium verius est, nempe resignationem simoniacam ita præiudicare resignanti, ut tertius beneficium impetrare possit.
- 14 Resignatarius ante collationem panitere potest, nec hoc casu resignans indiget nova possessione.
- 15 Resignatio in Gallia nulla est, si facta fuerit in vim mandati excedentis annum.
- 16 Mandatum debet esse speciale ad certum beneficium, nec sufficit generale.
- 17 Resignatio imperfecta remanet, si non sequatur acceptatio resignatarii.
- 18 Si Resignatarius moriatur ante acceptationem, beneficium non vacat per obitum resignatarii.
- 19 Si resignans mortuus fuerit in mense reservato, & postea resignatarius moriatur ante acceptationem, semper durat reservatio.
- 20 Plures de resignationibus, eiusque requisitis quaestiones. Remissive.
- 21 Pensio super beneficio tertii difficilè reservari potest.
- 22 Pensio, vel pactum, aut conventio in favorem tertii, qui non est in lite, simoniaca est, nisi legitime à Superiore approbetur.
- 23 Facultas concessa Magno Magistro Ordinis Hierosolymitani admittendi resignationes cum reservatione pensionis, non extenditur ad admittendas pensiones in favorem tertii.
- 24 Prelegatus Avenionensis amplam habet facultatem quoad resignationes admittendas cum reservatione pensionis.
- 25 In resignatione necesse est, ut resignans in infirmitate constitutus superveniat per viginti dies à die consensus præstus numerandos: quod exemplis exponitur.
- 26 Consensus præstari debet in loco ubi sit resignatio: ideo non sufficit ad numerationem viginti dierum inchoandam, consensus per procuratoris constitutionem præstus.
- 27 In numero viginti dierum regula de infirmis, dies ipse præstus consensus computari debet.
- 28 Papa & Legatus, quoad beneficia Gallie, solent huic regula de infirmis resignantibus derogare.
- 29 In Gallia semper debet Superior potestatem habens derogare Regule de infirmis resignantibus, ex mente Rebuffi.
- 30 Quomodo procedatur in Gallia, si recusetur derogatio regula de infirmis resignantibus.

PAUCA de hac amplissima materia in medium afferemus: cetera partim ad copiosum Parisiæ de Resignationibus tractatum remittentes; partim ad ea

quæ passim hic, & in primo quæst. benefic. libro diximus.

Definitur Resignatio, ut sit spontanea & libera beneficii obtenti facta coram Superiore dimissio. Circa quam definitionem advertendum, dimissionis nomen duobus modis sumi posse. Primum in genere, adeo ut resignationem ex causa permutationis, aut in favorem alterius factam comprehendere possit. Secundò strictè, & in specie; quando quis dimittit aut deserit simpliciter beneficium: & hoc modo capitur in decreto, quod in provisionibus beneficiorum incompatibilium per summum Pontificem apponi consuevit, hoc modo: *Et cum decreto quod dictus Orator infra duos menses à die adeptæ possessionis secundi, seu quâ per ipsum steterit quominus illam assequatur; primum dimittere, seu iuri competenti cedere in manibus Romani Pontificis tantum teneatur, &c.* † Quia qui incompatible beneficium adeptus est, & per duos menses vigore illius decreti illud retinet, non potest resignare; sed tenetur purè & simpliciter illud dimittere in manibus summi Pontificis: non autem in favorem alicujus, nec etiam ex causa permutationis. Barbol. de Episcop. part. 3. allegat. 57. num. 78. Nicol. Garf. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 61.

Resignatio duplex est; una pura, alia conditionalis. Resignatione pura & simplici per Superiorem admissa, resignans omni jure privatur; sed si facta fuerit in favorem, requiritur acceptatio illius cui facta est resignatio. Paris. de resignat. lib. 10. quæst. 8. num. 1. Et quod resignatarius beneficii possessionem adeptus sit; alioquin deficiente conditione, deficit & resignatio. Petr. Gregor. in institut. rei benefic. c. 28. num. 9. Rebuff. in praxi, tit. de resignatione condit. num. 18. Paris. lib. 1. cap. 4. num. 74. & cap. 5. n. 37. Barbol. de iur. Eccl. lib. 3. capite. 15. num. 75. Post de manutent. observat. 57. numero 16. & sequentibus.

Et propterea non est admittenda sententia Fabri 4 in Cod. lib. 1. tit. 2. definit. 57. Videatur Louët. & ibi Addent. lib. 8, num. 13. † ubi ostendit quid dicendum sit, si resignatarius moriatur antequam Ordinarius suum Visa interpoluerit. Maynard. lib. 1. c. 62. & lib. 8. cap. 3. & 5. Peleus lib. 1. actione 30. Cod. Fabr. lib. 1. tit. 2. definit. 3. & 84.

Sed tamen si resignatio prætendatur nulla, postquam resignatarius immixtus fuit in possessionem vigore resignationis, interim lite pendente danda est manutentio resignatario; cum etiam ex actu nullo possessio acquiratur; quando deventum fuit ad executionem facti: l. 1. §. si uxori, & ibi DD. de acquir. possess. Rot. decis. 92. part. 1. recent.

Quod intelligendum est ut locum habeat, quando 6 possessio capta fuit vigore consensus præstus per resignantem; secus si illius deficiat consensus, veluti quando præstus fuit per procuratorem, cuius mandatum expiraverat: tunc enim datur resignanti actio spoliis contra resignatarium; quamvis possessionem adeptus fuerit. Rot. decis. 423. part. 1. recentior.

Resignatio quoque, si Patrono contempto facta 7 fuerit, nec illi consensum Patronus adhibere voluerit, & agatur de interpatronatus laicali, nulla prorsus est, nec per eam jus abdicatur à resignante. Rot. decis. 4. num. 2. part. 2. recentior. † Idem dicendum 8 est, si resignatio facta fuerit à procuratore excedente fines mandati. Rot. decis. 293. num. 1. eadem part. 2. Maxime si in mandato adsit clausula, & non alias, &c. Rot. eadem part. 2. decis. 286. num. 2. & 276. num. 2. † 9 & hoc casu datur actio spoliis resignanti, eadem part. 2. decis.

- 10 *decis. 542. num. 5.* † & fructus pertinent ad resignantem, non obstante resignatione, quæ nullitatis vitio laborat. *decis. 278. num. 7. eadem part. 2.* † Et si is qui resignavit moreretur interim, hoc casu beneficium non vacabit per resignationem; sed per obitum. *Barb. decis. 856. num. 1. Barbos. de Episcopis, part. 2. allegat. 19. num. 34. Ludov. decis. 441. num. 9.*
- 11 Si autem resignatio sit simoniaca, dubitari potest utrum per eam jus abdicetur à resignante? Et videtur quod non, quia resignatio est hoc casu nulla ipso jure; & per consequens non abdicatur per eam jus à resignante: sequitur ergo ipsum posse iterum resignare: ita tenet *Rebuff. in prax. part. 3. cap. 1. de mod. amittend. benefic. num. 35. & 36.* Quamvis aliud esse dicat in collatione simoniaca: quia per collationem jus quaeritur: ergo collatio facta simoniaco nulla est: ut per eum, *num. 37.*
- 12 Contrarium, nempe resignationem simoniacè factam tenere in ipsius resignantis præjudicium, nec illi dari regressum; imò beneficium uti vacans à tertio impetrari posse, rejecta *Rebuffi* sententiâ, censuit *Addit. ad Philip. Dec. consil. 118. Addit. ad Louet, Litt. B, num. 13. columna. 8. versic. ce qui a mesme lieu, Boët. decis. 117. num. 4.*
- 13 Quod si resignatarius re integra à resignatione sibi facta recesserit, antequam alteri facta fuerit collatio, potest continere, quia actus remanet imperfectus, & resignans in eodem statu semper manet. *Boët. decis. 350. num. 5. nec resignans admittit jus suæ antianitatis, cum nova non indigeat possessione. Tournet. Litt. B, num. 15. Papon. lib. 2. tit. 8. num. 17.*
- 14 Rursus nulla est ipso jure resignatio in Gallia, si facta fuerit per procuratorem post annum à die datæ sui mandati: quia præsumitur ex diuturnitate temporis citata mandati revocatio. *Papon. lib. 2. tit. 8. arres. 1. & de hoc adest expressa Regis constitutio, adeo ut nec in possessorio habenda sit ratio provisionum in vim talium mandatorum factorum. † Sicuti nec earum quæ, sunt in vim mandatorum generalium; nisi certa beneficia in specie fuerint designata. Confer. des Ordonnanc. lib. 1. tit. 3. §. 19.*
- 15 Item pro nihilo habenda est resignatio, si resignatarius beneficium resignatum non acceptaverit, quia ante acceptationem jus apud resignantem remanet.
- 16 *Parif. lib. 1. quest. 8. num. 5. & sequent.* † Vnde si resignatarius moriatur ante acceptationem resignationis, beneficium non vacat per ejus obitum; sed tantum illius vacatio induci potest ex persona resignantis, à quo jus non est abdicatum donec resignatarius acceptaverit. *Gonzal. ad regul. 8. gloss. 15. §. 2. numero 6.* † Vnde si resignans mortuus fuerit in mense reservato, & postea resignatarius moriatur ante acceptationem; semper durat reservatio, quia beneficium vacat ex persona resignantis: ut *ibid.* *Gonzal.* notat: & per consequens si vivo resignante resignatarius ante acceptationem moriatur, resignans in suo jure & possessione manet, non obstante resignatione (loquor de resignatione in favorem: nam in pura aliud supra conclusum fuit) ita in hoc casu & pluribus aliis similibus concludit *Barbos. de jur. Eccles. univers. lib. 3. cap. 15. num. 76.* † qui plures casus similes affert, & breviter illo capite, à *num. 114.* ostendit quæ requirantur ad validitatem resignationis, & qui sint resignationis effectus, à *num. 148.* & quæ beneficia possint resignari à *num. 125.* Ideo superfluum esset illa repetere quæ per eum soletur, & bene dicta sunt.
- 17 Superest igitur ut nonnulla dicamus de resignatione triangulari, vel cum reservatione pensionis in

favorem tertii. Sanè pensionem super beneficio tertii non facile admitti ad evitandas fraudes, censuit *Parif. lib. 6. quest. 2. numero 23.* † Imò pacta, reservationes pensionis, & alia conventiones quæ sunt ad utilitatem tertii qui non est in lite, sunt temper improbæ & simoniacæ: cap. cum pridem de pact. cap. constitutus. cap. super eo, de transact. *Conarr. lib. 1. var. resolut. cap. 5. num. 6. Gail. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 343.* Vnde nullæ sunt & invalidæ resignationes continentes pacta ad favorem tertii: ut per *DD. supra citatos, & post eos Rot. decis. 94. num. 8. part. 6. recentior. Lotter. de re beneficiar. lib. 3. quest. 19. num. 184.*

Quod adeo verum est, ut quamvis magnus *Megister Hierosolymitanus* ex summorum Pontificum concessione habeat facultatem admittendi beneficiorum resignationes, illaque resignantibus in titulum, sive commendam, omnes illorum fructus, reddituum, partes, aut super illis quascunque annuas pensiones, etiam quæ transierunt ad successores, reservandi & assignandi; tamen judicatum fuit illam facultatem non extendi ad reservationem pensionis in favorem tertii, etiam pro bono pacis & concordie: prout fuit resolutum in *Rot. decis. 386. part. 5. num. 8. & part. 6. decis. 94. & 343.*

Legatus tamen *Avenionensis* habet facultates ampliores, cum illi summus Pontifex concessit facultatem admittendi resignationes beneficiorum, & illa conferendi; cui facultati subiciuntur hæc verba: *Ne non resignantibus, seu cedentibus, & aliis quibusvis personis Ecclesiasticis, ut se commodius servare valeant; aut alia quavis de causa, ob quam expedire videbitur, super eorundem beneficiorum, quatuordecim, aut aliorum quorumlibet, quæ sunt pæpæne, quibus beneficia hujusmodi conferuntur, aliorum, aut quorumcumque aliorum beneficiorum, etiam si in manibus suis non resignentur, fructibus, redditibus, & proventibus, pensiones annuas, de quibus ibi videbitur, & partes ipsa concordie fuerint, ipsi cedentes seu resignantibus, aut aliis quibusvis personis pæpæne concedimus facultatem.*

Ultimo loco videndum esset quomodo regatur Cancellariæ de infirmis resignantibus, & de publicatione resignationis, locus hic; cum hoc scito non sit necessarium in materia resignationum: sed quia de dicta regula aliquid diximus *lib. 1. caput. 1. num. 25. & caput. 109. a numero 10. & de publicatione resignationis cap. 13. num. 14. & cap. 17. numero 4. caput. 85. num. 11.* Ideo non est in hoc diutius stendum.

Solum in praxi quoad regulam de infirmis, cum omnino est, quod viginti dies numerati computari debent à die consensu præstiti, vel si resignaverit die 1. Januarii, tunc consuetur die 31. xille viginti dies; sed si consensu fuerit die 1. præstitus, tunc die 21. Januarii numerabuntur dies: & 8. dies. † Neque sufficit consensus præstitus constitutionem procuratoris, sed debet præstitus constitutionem procuratoris, sed debet præstitus in loco ubi fit resignatio: ita *Rebuff. in prax. ad Regul. de infirm. resignant. gloss. 10. num. 1. & 2. & 3.* ubi tractat utrum viginti dies debeant computari à die resignationis: quia verba regulæ sunt clara quoad hanc questionem, ibi: *resignaverit postea in infirmitate decesserit.*

Dies autem, in qua præstitus fuit consensus computari debet in numero viginti dierum, ex *Capit. discept. 161. num. 24. & 26. post Boët. decis. 348. num. 2. ad med. versic. & idem habetur in regul. 161.*

- 28 Hujus regulæ de viginti diebus, praxis raro accidit in Gallia; nam si collatio facta fuerit ab Ordinario, hodie observatur regulam in istis Ordinarij collationibus locum non habere: ut dixi lib. 1. capit. 109. num. 13. Si verò de collatione summi Pontificis, vel Legationis agatur, semper solet huic regulæ derogari, teste Cokier, ad regul. 18. num. 34. Imò Rebuff. censuit non posse Legatum reculare derogationem hujus regulæ quoad beneficia sita in Gallia: ut per eum in tract. Nominat. quæst. 17. num. 70. Item consil. 2 §. a num. 8. usque ad finem consilii, ubi dat modum procedendi quando Legatus reculat huic regulæ derogare super beneficiis in Gallia sitis. Idem notat Addit. ad Paril. de resignat. lib. 12. q. 14. ad n. 2.

§. 8.

De Permutatione.

- 1 Permutatio quid sit.
- 2 Permutatio fieri non potest nisi permutantes habeant jus in re.
- 3 Non est necesse ad permutationem, ut permutantes adepti fuerint possessionem beneficiorum permutandorum, dummodo titulum habeant.
- 4 Qui beneficium habet cum titulo, non potest permutare cum eo qui non habet titulum.
- 5 Nominatus, vel electus ante confirmationem, & similes habentes jus ad rem duntaxat, non possunt permutare.
- 6 Jus ad rem an resignari possit.
- 7 Presentatus ante institutionem, & electus ante confirmationem, non habent jus in re, sed tantum ad rem.
- 8 Presentatus à Patrono Ecclesiastico, habet jus in re ex sententia aliquorum: quæ tamen reprobat.
- 9 Jus ad rem permutari potest coram summo Pontifice.
- 10 Permutatio sine autoritate Superioris facta, reputatur simoniaca, sed hæc est simonia interpretativa.
- 11 Autoritas in permutatione exigitur illius Episcopi, in cujus diocesi sita sunt beneficia permutata. Et quid si sint in diversis diocesis.
- 12 In Gallia exteri sunt incapaces beneficiorum, nisi à Rege fuerint admissi ex gratia speciali.
- 13 Exteri non sunt in Gallia capaces permutationis beneficiorum.
- 14 In permutatione beneficiorum reservatorum requiritur sedis Apostolicæ autoritas.
- 15 Ampliatur ut procedat etiam si unum ex duobus beneficiis permutatis esset reservatum, & aliud non reservatum.
- 16 Episcopus Clericum suæ Diocesis ab una Ecclesia ad aliam suæ Diocesis invicem pro utilitate Ecclesiæ transferre potest.
- 17 Intelligit ut hoc procedat, quando utilitati Ecclesiæ alio remedio succurri non potest.
- 18 In permutatione debet intervenire consensus illorum, ad quos electio, collatio, vel presentatio pertinet.
- 19 Permutatio spretis Patroni laicalis facta, non est ipso jure nulla, sed annullari potest, si Patroni contemptum prosequantur.
- 20 Ampliatur ut procedat in permutationibus factis in Romana curia.
- 21 Permutans beneficium contempto scienter Patrono vacat.

- 22 Patronus ex priori sententia cogi non potest ad consentiendum permutationi, nisi ageretur de evidenti Ecclesiæ utilitate.
- 23 Patronus non potest impugnare permutationem ipso spretu factam, si lapsus fuerit tempus illi assignatum ad presentandum.
- 24 Si Patronus ante permutationem se opposuerit, multo magis redditur nulla permutatio, eo non consentiente facta.
- 25 Permutatio debet fieri unius beneficii cum alio beneficio, non autem cum alia re spirituali, veluti cum decimis.
- 26 Permutatio beneficiorum fieri non potest cum Capella nondum in titulum beneficii erecta; nec cum Hospitali, aut Præstimonio, quando non sunt beneficia.
- 27 Permutationes Episcopus sine iusta causa admittere non potest.
- 28 Credendum non est Episcopo asserenti se permutationem ex iusta causa admisisse.
- 29 Iusta causa admittenda resignationis peti potest non solum ex utilitate Ecclesiæ, sed etiam personarum.
- 30 Si unus ex permutantibus moriatur intra viginti dies à tempore præstiti consensus, & non fuerit regula derogatum; beneficium illius permutationi alteri conferri potest, si permutatio sit æqualis, siue inæqualis.
- 31 Regula de Publicand. resignationib. observanda quoque est in permutationibus.

Permutatio est unius juris beneficii cum altero, ex causa, & de consensu Superioris reciproca præstatio. Ex qua descriptione sequentia notabilia colliguntur.

Primum, quod ad validitatem permutationis requiritur, quod permutantes habeant jus in re super beneficiis compermutatis; nec sufficit quod habeant jus ad rem: cap. cum universorum, de rerum permutatione. Paril. lib. 2. de resignat. benefic. quæst. 21. & 23. Garl. de benefic. part. 11. c. 4. n. 17.

Non tamen necesse est, ut permutans fuerit adeptus possessionem beneficii quod permutare intendit; sed sufficit quod jus & titulum habeat. Anchoran. in c. ult. n. 10. de rerum permutatione. Mantica, de iacit. convent. lib. 2. §. sit. 9. n. 9.

Vnde qui habet beneficium cum titulo, non potest permutare cum eo qui habet aliud beneficium, sine titulo; & talis permutatio nulla est. Mantica, dist. lib. 2. tit. 9. n. 4.

Item nominatus ad aliquod beneficium, aut presentatus vel admissus ad parochialem per concursum, vel electus ante confirmationem, qui omnes dicuntur habere jus ad rem, non possunt permutare beneficium cum alio, quod possidet ab eo qui in illo jus formatum & veram possessionem obtinet: per text. in c. 1. de rer. permutatione, l. 6. Zerol. in verb. Renunciatio, §. 1. part. 2. Flamin. Paril. de resignat. benefic. lib. 2. quæst. 21. & 23. ubi multa de jure ad rem, quod resignari posse simpliciter asserit, sed non in favorem; quamvis Addit. ad Paril. ibidem, se practicasse contrarium testetur.

Quod autem presentatus ante institutionem, & electus ante confirmationem habeant jus ad rem; non in re, probatur in capit. qualiter 17. de electione. capit. Avaritia 5. eod. tit. in 6. & extravag. in jure, de electione. in communib. §. sed advertendum est, hoc procedere in eo qui presentatus est à Patrono laico, qui potest variare; sed non in eo qui presentatus est à Patrono Ecclesiastico, qui variare nequit: unde presentatum

ro 50.
 2. *Intelligitur omnes qui dumtaxat habent jus ad rem, non ius in re, prohibentur permutare, vel resignare. Boër. decis. 205. n. 4. nisi resignatio, aut permutatio fieret coram Papa ex certa scientia disponente. Parif. de resignat. lib. 2. quest. 10. num. 5. & dist. quest. 110. 43.*

Ille autem Episcopus auctoritatem interponere debet, ad quem spectat collatio beneficii, seu confirmatio electi, aut institutio praesentati, *dist. c. 1. de rer. permutat. in 6. Clementin. 1. eod. tit.*

12 Sed dubitari potest quid dicendum sit, si unus ex permuraturibus sit alienigena, & per consequens beneficium in Gallia solum per permuraturis assequi velit; cum certum sit, alienigenas in Gallia beneficiorum ibi solum non esse capaces. Alienigenæ si quidem, Alitum quasi, Alibi nati nuncupantur, unde processit ins illud quod vocatur *Le droit d'Arbeine*. Tinet, in sua recollect. *Arrest. liti. B. v. 4. Selv. de benefic. part. 2. quest. ultim.*

14 Quod autem dictum est, requiri auctoritatem Episcopi ad validitatem collationis, non habet locum in beneficiis reservatis, in quibus authorizatio non spectat ad Episcopum, sed ad sedem Apostolicam: *capit. dudum, & capit. execrabilis, in Extravagant.*

Quod ampliatur etiam ut ex duobus beneficiis per
mutatis unum sit reservatum, et aliud non reser-
vatum: quia quoad reservatum non valet collatio
ordinarii, et beneficium vacat: quia resignatio est
tuta; sed non collatio: ideo secutus beneficii evic-
tione non reservari, ille qui resignavit reservatum, non
potest ad illud redire: quia non debet confici per
aliud quam per Papam. Card. Tuleh. *lit. P. consue.*
307. num. 3. Mantio. *de tacti. convent. lib. 3. tit. 1.*
num. 9. Cokier *de permuat. benefic. lib. 2. cap. 1. nu.*
mero 9.

Tertio requiritur in permutatione consensus illorum, ad quos collatio seu electio aut presentatio pertinet: quia licet Episcopus totum debeat expetere, tamen ipsorum interest fieri, vel non fieri permutationem. Gloss. in c. unic. in verb. collationem, de re promut. lib. 6. Barbosa. de iur. Eccles. lib. 3. c. 15. n. 114

In hac quaestione concludendum Primo de permutationem factam de beneficio iurispatronatus calis, ipse Patrono, quamvis non sit nulla ratio posse tamen annullari, si Patronus non consentiat, seu prosequatur intra tempus sibi datum a iudice, Ricc. in prax. ver. for. Eccles. in fine de iurispatronatus decisi. 17. n. 105. Coxier de penus. benefic. lib. 1. c. 19. n. 1. & sequent. 2 Quod amplexus ad permutationes expeditas in Romana Curia, per Ricc. collectan. 27. 16.

Ideo si permittimus habuerit scientiam purgatus, & contempto Patrono permittatur beneficium vacat: quia in calibus in quibus jus non dicitur a resignante, inducitur vacatio propter defectum scientiam; licet aliàs renunciis beneficio, seu illius permittimus nulliter, jus a se non abdicet, licet ignorans fecerit. *Parisi. lib. 1. de resignat. quest. 3. n. 71. & n. 11. Gratian de sept. forens. c. 83. n. 10. & sequenti de iur. benef. consil. 192. num. 5. dicens clausulam non aliter per alio modo, non operari quando adest culpa religiosi.*

Secundo concludendum est, quod licet non
inter DD. controversia, utrum permutatio fiat
sit invito Patrono, si ille postquam fuerit re-
tus recuset sine iusta causa consentire, ut per Re-
in 3. part. *Signat. in verb. necnon iuris patronatus*,
mer. 40. & in tit. de permutat. num. 22. Gar-
nes. part. 1. l. cap. 3. num. 17. qui dicitur sufficere quod
Patronus

Patronus requiratur, & eo sine iusta causa consentire recusante, posse procedi ad expeditionem permutationis. Pelus lib. 1. tit. 1. forens. 41.

Tamen pro vera resolutione dicendum est, non posse cogi Patronum invitum ad consentiendum permutationi beneficii de suo patronatu existentis, nisi quando agitur de magna utilitate Ecclesiae. Rot. in *Barcinonensi beneficii*, 1628. coram Durano, decis. numero 12. prout intelligit Garf. de benef. part. 11. cap. 3. numero 28. Rot. decis. 190. numero 11. part. 5. recentior. Et causa utilitatis, aut necessitatis Ecclesiae non praesumitur, sed probanda est ab allegante. Rot. eadem part. 5. decis. 152. numero 14. Idem comprobatur Coxier de permutat. benef. lib. 1. cap. 19. n. 10. qui aliud esse dicit, quando permutatio fit ad utilitatem personarum; tunc enim non potest fieri invito & reluctantibus Patronis. Idem num. 12. versic. permutatio.

23 Si tamen post permutationem factam, lapsus esset tempus à lege assignatum Patrono ad praesentandum, non esset amplius admittendus ad impugnationem permutationis factae ipso contempto. Cokier *ibid.* num. 13. in fin.

24 Et praedicta resolutio multò magis locum habet, quando Patronus antequam procedatur ad permutationem sese opposuit, & postquam fuit requisitus, ante factam collationem contradixit in actis; tunc non valet permutatio in eius praedictum facta, & collatio Ordinarii subsecuta, nisi fuerit ex adverso probata causa magnae utilitatis, aut necessitatis Ecclesiae. Rot. dicta decis. 152. num. 9. versic. sed quando Patronus, & numeris segg.

25 Quod ad utilitatem permutationis requiritur, quod fiat de beneficio cum alio beneficio, non autem cum alia re spirituali, veluti de beneficio cum decimis: hæc enim permutatio non esset valida. DD. in cap. final. de rer. permutat. Rebuff. in prax. part. 3. de permutat. numero 24. ¶ Si curi nec potest fieri permutatio de beneficio cum capella non erecta in titulum beneficii, seu legato aut fundatione simplici. Charond. lib. 1. respons. 41.

26 Papon. lib. 1. tit. 7. arres. 1. Mantic. de tacit. convent. libro 25. tit. 9. numero 45. Sanch. in consil. moralib. lib. 2. cap. 3. dubitat. 37. numero 18. ubi de permutatione beneficii cum hospitali, vel praetimonio, quando non sunt beneficia. Barbol. juris Eccles. lib. 3. cap. 15. num. 179. ubi de permutatione beneficii cum pensionem prohibita.

27 Quintò permutatio coram Ordinario fieri non potest, nisi iustà subsistente causà, cap. *quastum*,

28 de rer. permutat. Duran. decis. 163. numero 6. ¶ qui dicit non esse credendum Episcopo attestanti iustam

29 causam intervenisse. Barbol. loc. cit. numero 172. ¶ qui causam sufficientem peti posse testatur, non solum ex utilitate Ecclesiae, sed etiam ex utilitate personarum. Rationem reddit Ricc. decis. 37. Cur. Archiepiscop. Neapolis. numero 5. part. 1. quia ex utilitate personarum resultat utilitas Ecclesiae, quia melius Deo inservitur, quæ ratio utrum sit concludens, penes lectorem iudicium esto. Conclusio tamen vera est.

30 Sextò pro validitate permutationis requiritur, quod permittentes vixerint spatio viginti dierum, quia regula de infirmis, includit etiam causam permutationis. Itaque si resignans ex causa permutationis moriatur intra viginti dies praetiti consensus, & non fuerit huic regulæ derogatum, beneficium illius permutationis, alteri poterit licite conferri: si permutationis aequalis fuerit, siue inaequalis. Cokier de permutat. benef. lib. 1. cap. 5. num. 2.

Tom. I. Pars I.

Septimò requiritur publicatio permutationis, iuxta Bullam Gregorii XIII. quæ etiam locum habet in permutationibus. Barbol. dicto libro 3. cap. 15. num. 186.

§. 9.

De Iure praesentandi, & Iure patronatus.

1 Ius praesentandi, & Ius patronatus differunt, quia aliqui possunt praesentare, qui tamen non sunt Patroni.

2 Sequester castri vel villa à beneficio dependentis potest esse laicus, sed sequester beneficii debet omnino esse clericus.

3 Per sequester voluntarium partes possessionem amittunt; non tamen per necessarium, de mandato scilicet ius dicentis factum.

4 Sequester dicitur necessarium, & iudiciale, quod mandante Iudice factum est, licet postea partes illi acquieverint.

5 Ius praesentandi utrum transeat ad curatorem hereditatis iacentis, tutorem, usufructuarium, & fideicommissarium.

6 Ius praesentandi non transit ad creditorem immisum in possessionem vigore Salviani interdicti, quamvis in bonis, in quibus immisus est, adsit aliquam capella de iure patronatus.

7 Praesentatus ab eo qui est in quasi possessione praesentandi, praesertur praesentato a vero Patrono.

8 Falla & subsistente praesentatione illius, qui est in quasi possessione, praeservatur ius veri Patroni pro futuris vacationibus.

9 Sola praesentandi quasi possessio sufficit, quando constat de existentia iurispatronatus, & dubitatur dumtaxat de pertinentia illius, id est ad quem ex duobus pertineat: sed si existentia iurispatronatus esset dubia, non sufficeret sola quasi possessio, excepto inrepatronatus Regio.

10 Si sit controversia de existentia iurispatronatus, eadem probationes requiruntur in possessorio, & mentione, quæ in petitorio.

11 Qui est in quasi possessione praesentandi excluditur, si notorius sit proprietatis defectus: & quando dicatur notorius.

12 Ius patronatus acquiritur constructione Ecclesiae, dotatione, & territorii concessione.

13 Ampliatur ut procedat, licet construens, dotans, vel terram concedens, nihil sibi expressè reservaverit, dummodo illi non renunciarit.

14 Virum heres qui coactè construxit, vel dotavit, sibi acquirat ius patronatus.

15 Ad acquisitionem iurispatronatus intervenire debet consensus Episcopi.

16 Vicarius Capituli, sede vacante autorizare potest ius patronatus.

17 Episcopi consensus necessarius est in translatione iurispatronatus facta à laico in laicum; secus si ad Ecclesiam.

18 Vicarius Episcopi, illo absente, & in remotis regionibus agente, multa sine speciali mandato facere potest, quæ hic enumerantur.

19 Vicarius, Episcopo in remotis agente, non potest iurispatronatus translationem in laicum factam autorizare.

- 20 Vicarius, Episcopo in remotis agente, potest ea so-
lum facere quae sunt iustitia, non quae gratia, sine
speciali mandato.
- 21 Tempus ad praesentandum Patrono laico concessum,
est quatuor mensium: in clericali vero iure-
patronatus, vel mixto, sex mensium.
- 22 Tempus datum Patronis ad praesentandum, non
currit nisi à die scientiae vacationis.
- 23 Si iuripatronatus fuerit litigiosus inter Patronos,
Episcopus lapsus quadrimestri, vel semestri, pro-
videt, si eo tempore lis non sit finita.
- 24 Si lis sit inter praesentatos, & non controversetur
ius vel possessio praesentandi, Episcopus lapsus
quadrimestri, vel semestri, non providet de
beneficio donec lis sit finita.
- 25 Si Procurator iurisdictionalis Episcopi litem
moveat contra Patronos, non potest Episcopus
conferre sine Patrono, donec lis fuerit termi-
nata.
- 26 Episcopus potest, si velit, tempus à iure concessum
Patronis ad praesentandum ampliare; non tamen
potest illud minuire.
- 27 Patronis novum quadrimestre datur si praesenta-
tus acceptare noluerit, aut mortuus fuerit, cessan-
te fraude.
- 28 Lapsus tempore Patronis ad praesentandum conces-
so, Episcopus potest gratiosè admittere praesen-
tatum.
- 29 Episcopus praesentatum à Patrono lite pendente
gratiosè admittere potest.
- 30 Quamvis Patronus seipsum praesentare nequeat,
potest tamen per viam supplicationis ab Episco-
po provideri.
- 31 Voces quomodo computanda sint, quando sunt plu-
res haeredes ex disparibus portionibus insti-
tuti.
- 32 Quando sunt plures donatarii, vel legarii iuripa-
tronatus, voces aequaliter & in capita compu-
tantur: vox tamen illius qui maiorem habet bo-
norum portionem, si caetera sint paria, prevailere
debet.
- 33 Papa derogare solet iuripatronatus laicali, quoad
beneficia vacantia in Curia.
- 34 Papa derogare solet iuripatronatus mixto, hoc est
partim laicali, partim clericali.
- 35 Iuripatronatus ex privilegio vel consuetudine qua-
situs Papa in totum derogare solet.
- 36 In beneficiis quae litigiosa sunt in Curia Roma-
na, Papa solet iuripatronatus laicali deroga-
re.
- 37 Iuripatronatus laicali pro medietate Papa deroga-
re solet: quod tamen quomodo in praxi intelli-
gendum sit, ibidem explicatur.
- 38 Papa derogat iuripatronatus laicali, quando Ora-
tor unus est ex Patronis.
- 39 Promoto ad Episcopatum Papa, concedere solet re-
tentionem beneficiorum iuripatronatus, alio-
quin vacantium cum derogatione.
- 40 In Gallia non admittuntur derogationes iuripa-
tronatus laicalis, nisi aliquando pro bono
pacis.
- 41 Plures alii casus sunt, in quibus Papa derogat
iuripatronatus laicali, vel etiam conferre
solet beneficia patronata, etiam sine ex-
pressa derogatione iuripatronatus. Remis-
sive.

Differunt inter se iuripatronatus, & ius praesen-
tandi: multum enim possunt praesentare, qui non

habet iuripatronatus, veluti sequefter, qui licet non
sit Patronus, tamen praesentare potest: ex nota,
per Post. in tract. de manutent. observat. 52. num. 9.
¶ Cum hac tamen distinctione, ut si sequefter fuerit
laicus deputatus pro Castro, villa, vel bonorum
universitate sequestrata, in qua addit iuripatronatus
inde dependens, si pendente tempore sequestrationis
contigerit vacatio alicujus beneficii ab illo iure-
patronatus dependentis, sequestratarius poterit pre-
sentare: sed si agatur de eo qui deputatus est seque-
ster beneficii, cui annexum est ius praesentandi; tunc
necesse est ut sequester sit clericus. Glossa in Clementi,
1. de sequestrat. posses. & fruct. in verb. idoneam. Franc.
Marc. decis. 464. num. 2. part. 1.

Præterea hoc intelligendum est de sequestro volun-
tario, quod fit de consensu partium: quia per
tale sequestrum partes privantur possessione, secus si
esset necessarium factum à iudice, partibus iniuriis
tunc enim partes non privantur sua possessione; sed
illud censetur tantum factum causa custodia. Rec.
decis. 516. n. 2. part. 1. recentior. Mantica. decis. 152.

Quod procedit etiam post decretum sequestra-
tionis partes illi acquieverint: quia non ideo minus
sequestrum debet dici necessarium, & factum tunc
taxat causa custodiae, quia inspicere debet causa ori-
ginalis, nempe decretum & auctoritas iudicis; cu-
jus intentio fuit ut partes non privarentur sua pos-
sessione. Addit. ad Ludovici. decis. 9. numero 12. apud
quem aliae limitationes afferuntur. Et istam diffin-
itionem inter sequestrum voluntarium, & neces-
sarium, ad effectum praesentationis, tradit Ricc. de
Eran. 1645. & Barbos. Iur. Eccles. univers. lib. 3. cap.
12. num. 234. ¶ In quo etiam cap. à num. 230. expo-
nitur utrum ius praesentandi transeat ad tutorem
hereditatis iacentis, aut tutorem, vel usufructu-
arium universitatis bonorum? Et conclusit affirmati-
vè, non tamen vult transire in fideicommissarium
universalem, sed remanere apud haereditem, ob idem
idem num. 232.

Sed circa hanc juris praesentandi materiam
aliàs dubitatum, utrum illud competere creditis
qui vigore Salviani interdicti obtinuerat se immo-
vi in possessionem cuiusdam praedii, in cujus medio de-
bitor construi fecerat & fundaverat quandam capel-
lam? Ego negativè Respondi. Quia licet alius iuripa-
tronatus annexum universitati bonorum tantum
cum ipsa universitate; tamen per pignoris transac-
tionem facultas praesentandi non transiit in ipsam uni-
versitatem, qui vigore Salviani interdicti, immobilia
taxat fuit in possessionem praedii, ut percipere
fructus in commodo pecuniario consistentes, quibus
fortem principalem juxta naturam Salviani immo-
bilium imputabiles, juxta l. 1. & 2. Cod. de pignori
ratit. action. Unde cum facultas praesentandi, licet
in fructu, non tamen est pretio aestimabilis, &
imputabilis in fortem principalem: sequitur
praesentandi remanere penes debitorem, ex nota
per Barbos. lib. 1. Iur. Eccles. univers. lib. 3. cap. 12.
num. 237.

Præterea, quamvis aliquis non sit vetus Patronus
si tamen sit in quasi possessione praesentandi, praesen-
tatur ab eo praesentatus illi quem vetus Patronus
non est in quasi possessione praesentaverit, & conser-
vationibus, & ibi Abb. n. 3. de iuripatron. Mantica. decis.
num. 6. Cavaler. decis. 609. n. 9. Lotter. de re benefi-
lib. 1. quest. 34. n. 26. ¶ valet autem institutio facta
illius praesentationem, qui est in quasi possessione
praesentandi, etiam si postea confiter de bono iure
Patroni: quia non propterea revocatur institutio

Quaest. & Res. benef. Pars II. Cap. IV. §. 9. 303

jam facta, sed juri veri Patroni praeservantur ad proximè futuram tunc vacationem. Rot. decif. 174. num. 2. & 362. num. 2. part. 5. recent. Addit. ad Burat. decif. 776. num. 12.

Quod intelligit, quando constat de jure patronatus, & solum est quaestio de pertinentia illius, id est ad quem ex contententibus jus patronatus, vel praesentandi pertineat: si enim revocaretur in dubium existentia jure patronatus, & Ordinarius, aut alius contenderet Ecclesiam esse liberam; tunc sola quasi possessio praesentandi non esset sufficiens ad probationem jure patronatus: imò nec sufficeret ad manutentionem, nisi ageretur de jure patronatus Regio. Rot. apud Marchesani. part. 1. fol. 105. 4. & part. 2. fol. 48. num. 3. Cavalier. decif. 609. num. 5. Idque vigore

10 Concilii Tridentini. sess. 24. cap. 9. † adeo ut eadem probationes requirantur in possessorio, quae requirerentur in petitorio, ut per Eminentissimos Cardinales Concilii interpretes decifum fuisse testatur Posthius. de manutent. observat. 32. n. 27.

11 Item supradicta limitantur, ut non procedant, quando constat notoriè de non jure possessoris; tunc enim totius proprietatis defectus facit cessare causam possessorii, illamque absorbet, dummodo de jure veri Patroni constet per confessionem partis, vel per rem judicatam. Addit. ad Burat. decif. 776. num. 15. & 16.

His ita suppositis circa jus praesentandi, nonnulla, & quae praecipua quae ad jure patronatus praxim sunt necessaria, compendiosè exponenda supersunt.

12 Primò, quomodo constituatur seu acquiratur jure patronatus, quod fit pluribus modis. Primò constructione Ecclesiae: can. monasterium. 16. quaest. 7. Secundò, donatione: cap. filii vel nepotibus, eadem caus. 16. quaest. 7. Tertiò, territorii ad Ecclesiam edificandam datione: can. Abbatem. 18. quaest. 2. † Et acquiritur quamvis expressè non fuerit reservatum: can. significavit, & ibi DD. omnes, de Testib. Addit. ad Burat. decif. 1. num. 14. dummodo fundans, vel dotans, aut construens, jure patronatus expressè non remiserit. Rot. decif. 167. n. 4. part. 2. divers.

14 Limitatur nisi talis fundatio, constructio vel dotatio per aliquem facta esset coactè, & non voluntariè. Ludovisi, & ibi Addent. decif. 397. numero 5. Exemplum afferri potest in herede qui gravatus fuit construere capellam, quia si non sponte, sed coactè illud fecerit, non consequitur jure patronatus. Rot. dicta decif. 167. num. 6. part. 2. divers. ad quod vide Lambertini. de jure patronatus. lib. 1. part. 1. quaest. 4. artic. 7.

15 Intellige secundò praedicta, dummodo interveniat expressus Episcopi consensus, ut fuse explicat Tuschi. Litt. 1. conclus. 600. numero 1. † sufficit tamen sede vacante consensus Vicarii Capitularis, ut per Barbof. de jur. Eccles. univers. lib. 1. cap. 3. 2. num. 88.

17 Quando verò jure patronatus semel in esse deductum fuit, acquiritur potest per laicum multis modis, & nominatim titulo donationis, vel legati, dummodo Episcopi auctoritas interveniat, ut dixi lib. 1. c. 54. nisi translatio fieret in Ecclesiam, quia tunc Episcopi consensus non esset necessarius, ut dictum est eod. cap. 54. num. 14.

18 Sed Vicarius, absente seu in remotis agente Episcopo, licet multa facere possit, quae non possit ipso praesente sine speciali mandato, veluti insinuationes in Gallia recipere: Rebuff. de nominat. num. 100. Dimissorias concedere. Barbof. de Episcop. part. 2. cap. 7. num. 9. & de jur. Eccles. lib. 1. cap. 15. num. 21. Ricc. in prax. auctor. resolut. 18. Item in Suffraganeos

Tom. I. Pars I.

jurisdictionem exercere: Sbrozz. de offic. Vicar. lib. 2. quaest. 58. numero 3. Item consentire collationis non tamen electioni: Idem lib. 2. quaest. 71. num. 22. & 23. statutis capitularibus consensum adhibere: Idem lib. 2. quaest. 200. num. 4. & licentiam Ordines assumendi concedere. Abb. consil. 88. versic. venio ad quartum, lib. 1.

Non tamen etiam, in remotis & extra montes 19 existente Episcopo, potest donationem jure patronatus, aut ejus erectionem in favorem laici autorizare. Ioan. Bapt. Ferret. consil. 327. lib. 2. † Potest 20 enim ea tantum facere quae sunt iustitiae, aut necessitatis, non ea quae sunt gratiae sine speciali mandato: ut per Pichard. apud Menoch. consil. 75. Gratian. in terminis, discept. forens. cap. 303. per tot.

Secundò principaliter videndum est de tempore 21 dato Patronis ad praesentandum, quod in jure patronatus Ecclesiastico diximus esse sex mensium, in laici verò quatuor: cap. unic. de jure patronatus, in 6. Idem dicendum est de jure patronatus mixto, quod partim clericale, partim laicale est, in quo etiam locum habet quod dictum est de clericali, quia in mixto dantur sex menses, quamvis praesentantium major pars essent laici, quia jure patronatus clericale trahit ad se laicale, tanquam minus dignum. Lambertini. de jure patronatus. lib. 2. part. 2. quaest. 1. artic. 3.

Quod tempus non currit Patronis, nisi à die 22 scientiae vacationis: cap. licet, de supplend. neglig. Pralat. cap. quia diversitatem, de concess. praebend. Burat. decif. 459. numero 7. Ideo qui obtinet beneficium jure devoluto propter negligentiam Patronum, tenetur probare veram scientiam ipsorum, tanquam fundamentum suae gratiae. Mantici. decif. 260. num. 1. Rot. decif. 221. numero 9. & 10. part. 7. recent. Vbi id maxime procedere dicitur, quando mors possessoris beneficii Patronati advenit in partibus remotis.

Tertiò hoc constituendum est, quod si jure patronatus sit litigiosum, & tempore litis contingat vacatio, si lis non fuerit finita inter Patronos laicos intra quadrimestre, jus conferendi devolvitur ad Superiorem: vel intra semestrem, si de Patronis Ecclesiasticis agatur: cap. eam te, de iure patronatus. † Quod est intelligendum, si lis sit super praetensione jure patronatus, vel de competentia juris praesentandi inter Patronos, seu de quasi possessione hujus juris: nam si disputetur tantum de vocibus, ut quia quilibet praetendat se habere plures voces, tunc nullum currit tempus Patronis qui functi sunt officio suo, & pertinet ad Episcopum controversiam illam decidere, unde non currit tempus Patronis ad praesentandum. Idem si disputetur de forma & validitate praesentationis, vel si inter duos praesentatos lis vertatur, quoniam ex duabus praesentationibus sit melior, vel aliàs inter duos praesentatos sit controversia, quia text. in cap. eam te 22. de iure patronatus. quo cavetur Episcopum lite existente super jure patronatus, posse conferre post sex menses, si intra illud tempus lis non fuerit finita, cum sit exorbitans, & loquatur de lite inter Patronos existente, non est extendendus ad litem, quae tractatur inter praesentatos. Rot. decif. 586. num. 7. part. 4. divers.

Similiter si sit controversia non inter Patronos 25 inter se, sed procurator mensae Episcopalis se opponat, aut aliàs deducat in controversiam jus Patronum lite pendente, tempus non currit Patronis, sed Episcopus potest Oeconomum deputare, lite pendente. Zerol. in prax. Episcop. part. 1. in verb. iure patronatus, §. 5. ubi concludit ad hoc ut Episcopus, lapsus

Cc 2 lapsus

lapso quadrimestri vel semestri, de beneficio providere possit; requiritur quod his ventiletur inter ipsos Patronos super jure Patronatus, vel presentandi.

In summa si quis totam materiam per plures casus distinctam videre desideret, adeat Zabarellam in *Clement. plures, §. quibus, de jure patron. Lambertin. de jure patron. lib. 2. part. 2. quest. 1. principal. artic. 9.* ex quibus desumptæ sunt doctrinæ, Vivian. lib. 7. c. 3. & Barbosa. de Episc. part. 3. allegat. 72. n. 140. Sanch. in oper. moral. lib. 2. c. 3. dubitat. 60.

26 Sed circa præmissa norandum est in praxi, quod Episcopus potest, si velit, patrono prorogare tempus ad presentandum; non tamen potest illud abbreviare. Ricc. collect. 119. Vgolin. de Episc. part. 2. c. 51. §. 1. n. 4. verfic. Tertio. Paris. de resignat. lib. 7. quest. ult. n. ult.

27 Item quod si presentatus noluerit consentire presentationi, vel si post acceptatam presentationem illi renuntiaverit, vel si mortuus fuerit, renovandum & iterum inchoandum est tempus quadrimestris, & respectivè semestris; ut intra illud Patronus presentare possit, neque computandum est in novo hoc tempore illud quod de antiquo effluxit: argum. c. si electio, de Elect. in 6. quod ibi DD. & Gloss. in verb. integrum, extendunt ad presentationem. Quod intellige, nisi interveniat fraus. Rot. in novis, tit. de jure patronat. decis. 8. Lambertin. de jure patronat. lib. 2. part. 2. quest. 1. art. 17.

28 Item quod non obstante lapsu temporis ad presentandum, Episcopus potest gratiosè agendo cum Patrono, illum admittere ad presentandum. Lambertin. lib. 2. part. 2. quest. 1. art. 27. Vivian. de jure patron. part. 2. lib. 7. c. 6.

29 Præterea, quamvis lite pendente Patronus presentare non possit, nisi esset in quasi possessione presentandi; tamen posset hoc facere per viam supplicationis, & posset Episcopus gratificari & instituere nominatum ab illo: ut decidit Rot. in Regens. Inrispatronatus, die 5. Martii 1625. in recent. part. 4. tom. 3. decis. 599. num. 12. Quod fundatur in doctrina Panormitan. in c. per nostras 26. de jure patronat. Vbi quod licet Patronus seipsum presentare non possit; tamen beneficium obtinere potest ab Episcopo per viam supplicationis, ut etiam notat Lambertin. lib. 2. part. 1. quest. 8. artic. 3. n. 3.

30 Quartò tractandum esset de forma & praxi computandi voces in jurepatronatus; sed de hoc superius actum fuit lib. 1. cap. 3. 2. maxime à num. 26. Ideo videri poterunt quæ nos ibidem diximus. Hoc unum addendo, quod cum de pluribus hæredibus presentantibus loquuti sumus, ita intelligendum est, ut non attendatur pro qua parte quis fuerit hæres; sed omnes hæredes, etiam ex disparibus portionibus instituti habent unam vocem, ita ut si duo ex quarta parte, unus ex dimidia sit hæres institutus, duorum vox tertio qui pro medietate hæres est, prævaleat: ut notat Peregr. de fideicommiss. artic. 6. num. 37. dicens jurepatronatus non transire ad hæredes uti hæredes, sed quia hæredes. † Et quod de pluribus hæredibus dictum est, locum etiam habet in pluribus aliis, jurepatronatus titulo donationis, aut cum emptione universitatis acquirentibus: ut notat Sanch. lib. 2. consil. moral. capit. 3. dispus. 98. num. 7. qui tamen subdit num. 8. quod si vota essent æqualia, vox illius qui majorem habet hæreditatis portionem præponderaret.

31 Vltimò in hac copiosa materia superest ut videamus quomodò & quando derogari possit jurepatronatus. Paucis concludendum est, Papam sine dubio posse jurepatronatus tam Ecclesiastico quàm seculari

derogare; sed super seculari non ita facilè, nec in Gallia istam derogationem admitti. Causæ autem quibus Pontifex ad derogandum moveri solet, sunt hæ: Primò, quando beneficium jurepatronatus vacat in Curia, quia licet ex tali vacatione oriatur reservatio clausa in corpore juris, ex c. 2. de præbend. in 6. quæ non comprehendit beneficia jurepatronatus laicalis, ut supra diximus ex Gloss. in dicto c. 2. & ibi Franc. Geminian. & alij; tamen in casu talis vacationis censetur fundator se voluisse conformare consuetudini, & sic voluisse ut nemo se ingereret, dum Papa beneficia sic vacantia in Curia conferre vult: ita Vivian. de jurepatronat. part. 3. lib. 1. c. 6. 4. Lotter. de benef. lib. 2. q. 8. n. 98. & 99.

Si tamen ageretur de jurepatronatus Regum, Papa illi non derogaret, etiam si beneficia vel dignitates vacarent in Curia. Paris. de resignat. lib. 2. quest. 4. num. 47.

Secundò, Papa movetur ad derogandum quando agit de jurepatronatus mixto; hoc est partim clericali, partim laicali: ut per Vivian. dict. cap. 4. Paris. dict. quest. 4. num. 49.

Tertio, quando agit de jurepatronatus ex privilegio, vel consuetudine; tunc enim Papa derogat in totum. Paris. num. 51. Cassador. decis. 4. de priv. decis. 4. & ultim. de jurepatron. Lambertin. de jurepatronat. lib. 2. part. 3. q. 9. art. 25.

Quartò, quando beneficium erat litigiosum in Curia Romana. Covarr. pract. quest. capit. 36. num. 7. & 8.

Quintò, derogatur jurepatronatus pro medietate, quod tamen sano modo intelligendum est. Num derogari jurepatronatus pro medietate, nihil aliud est quàm reducere consensus per plures Patronos prestitos ad medietatem: unde si presentatio ad unum spectet pro medietate, hoc casu non suffragatur derogatio per Pactam facta hoc modo, nempe pro medietate; oportet igitur hoc casu quod presentatus habeat voces, quæ cum ista medietate faciant majorem partem: ut explicat Paris. dicto lib. 2. quest. 4. n. 54. & sequent.

Sextò derogatur per Papam jurepatronatus laicali, quando orator unus est ex Patronis. Paris. dicto num. 57.

Septimò, in retentione beneficiorum promissorum Episcopatum. Ratio est, quia conceditur personæ jam à Patrono approbatæ. Paris. dicto Lotter. lib. 2. quest. 8. num. 105.

In Gallia non ita facilè jurepatronatus laicali derogatur, nec etiam pro medietate: ut diximus in cap. 32. num. 27. licet quandoque id fiat pro pacis. Pastor lib. 1. cap. 19. de jurepatronat. monach. † ubi etiam nonnullos affectus casus, in quibus mittitur hæc derogatio. Rebuff. in prax. in 3. part. Signatura, in verb. necnon inrispatronatus, numer. 1. & 36. qui ibid. à num. 10. ponit plures casus in quibus valet provisio, etiam sine derogatione jurepatronatus.

§. 10.

De collatione beneficiorum per concursum

1 In beneficiis vacantibus per obitum, vel reservationem, etiam in Curia, requiritur quod peremptum fiat per concursum.

2 Concursus non adhibetur, nec est necessarius in reservationibus factis in favorem; sed solum in plex examen sufficit, & dantur provisiones forma dignum.

3 In Parochialibus qua sunt de iure patronatus laicorum, concursus non exigitur.

4 In beneficiis regularibus concursus non est adhibendus.

5 Item nec quando Papa concedit Parochialem in forma dignum.

6 Nec in dignitatibus curam animarum actu habentibus.

7 Nec in beneficiis iurispatronatus mixti ex Clericali & laicali.

8 Nec in Parochialibus unitis Canonici.

9 Nec in permutatione qua fit inter duos Parochos jam examinatos, & approbatos ad Parochialem.

10 In Vicariis Parochialium unitarum Capitulis, vel aliis locis piis.

11 In Parochialibus unitis Capitulis providetur ad nominationem eorum, quibus Parochiales sunt unite, previo tamen examine & approbatione Episcopi.

12 Si duo ad sint presentati à Patronis ad Parochialem Ecclesiam habentes voces aequales, debet inter illos duos fieri concursus, & institui ille qui inter ipsos duos in concursu magis idoneus reperietur.

13 Si presentati à Patronis habeant vota inaequalia, ille preferendus erit qui vocum pluralitatem pro se habebit.

14 De forma observanda in instituendo concursu in Ecclesiis Parochialibus. Remissivè.

1 Nonnulla de concursu, & examine in ipso faciendo, diximus lib. I. cap. 59. nunc pauca adjungemus.

Primo, quamvis concursus omnino necessarius sit regulariter in Ecclesiis Parochialibus vacantibus, si-
ve per obitum, si-ve per resignationem etiam in Curia factam, vel quacumque alia ratione ad quemcumque collatio pertineat: ex Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 18. & constitutione 32. Pii V. quæ incipit *In conferendis*.

2 Dixi per resignationem, intelligendo de resignatione pura; si enim facta fuerit in favorem, & admissa Parochialis beneficii resignatio, solum inquiritur utrum provisor sit idoneus, nullo adhibito concursu, si-ve resignatarius sit praesens in Curia, si-ve non: & tunc solet dari provisorio in forma dignum. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 6. num. 121. dicens ita per Sacr. Congregat. fuisse declaratum.

3 Tamen multi sunt casus in quibus concursus non debet adhiberi, veluti si agatur de beneficiis iurispatronatus Laicorum. Paris. de resignat. lib. 8. quæst. 9. num. 111. Quod ampliatur ut locum habeat, & non sit necessarius concursus, quando agitur de iurepatronatus quod ab origine erat totum laicale; sed deinde pro duabus tertiis per donationem à laico factam, fuit effectum clericale: ut decisum à sacra Congregatione testatur Barbof. in decis. Apostol. collect. 101. num. 9.

4 Item concursus non est adhibendus in beneficiis regularibus; sed solum examen super idoneitate: ita decidit Sacra Congregatio, ex Gonzal. gloss. 6. num. 162.

5 Nec quando Papa confert Parochiales in forma dignum: quia tunc sufficit simplex examen. Vgolin. de Episc. par. 2. cap. 50. §. 3. num. 3. versic. Sexto.

6 Nec beneficia curam animarum habentia, quæ sunt verè dignitates. Garf. de benefic. part. 9. capit. 2. num. 195.

7 Nec beneficia, quæ sunt iurispatronatus mixti; Tom. I. Pars I.

idest partim laicalis, partim Ecclesiastici. Barbof. de offic. Paroch. cap. 2. num. 30.

Nec in Ecclesia Parochiali, quæ est unita Canonici: quia nec ipse Canonici exercetur per concursum. Vgolin. ibid. num. 3. versic. Nono.

Non fit etiam concursus in permutatione quæ fit de duabus Parochiis; cum uterque Parochus fuerit ad exercitium curæ jam approbatus. Limitatur tamen si quis simplex beneficium cum alio curam animarum habente permutaret. Nam hoc casu qui beneficium curatum adipisci volet, examinabitur; non qui simplex. Vgolin. ibid. versic. Septimo.

Non exigitur quoque concursus in Vicariis Parochialium unitarum Capitulis, vel aliis locis piis, juxta Bullam Pii V. sed tali casu providetur ad nominationem & presentationem eorum, quorum Beneficiis vel dignitatibus, seu Capitulis beneficia sunt unita, previo examine & approbatione Episcopi. Rot. decis. 16. n. 1. 2. part. 6. recent. Burat. decis. 24. n. 1. Rot. decis. 102. num. 1. & 9. part. 1. recent. Cavalier. decis. 595. num. 4. & 599. num. 1. Barbof. de iur. Eccles. lib. 3. cap. 6. num. 34. & 35. Lotter. de re beneficiar. lib. 1. quæst. 31. num. 1. Et illa Pii V. constitutio posterior est Concilio Tridentino, & habet vim Legis. Rot. apud Garf. de benefic. part. 9. cap. 2. num. 309.

Sed tamen notandum est, quod etiam si ageretur de beneficio curam animarum habente, quod esset de iurepatronatus laicali, provideri deberet per concursum inter duos presentatos habentes vota æqualia, ad sciendum quis ex duobus sit magis idoneus; sed si vota essent inaequalia, instituendus esset is, qui plures haberet voces, dummodo esset sub simplici examine repertus idoneus: sic decisum refert in Curia Archiepisc. Neapolit. Ricc. collect. 3163.

De forma observanda in concursu, non est amplius hic agendum; cum ea sufficienter exponatur apud Barbof. de offic. & potest. Paroch. cap. 2. a num. 37.

CAPVT V.

De amissione beneficiorum. Et de variis modis quibus beneficia amittuntur.

§. 1.

De Simonia, Confidentia, Assassinio, Homicidio, Concubinato, & aliis delictis.

1 Propter simoniam beneficium impetrari potest ante sententiam.

2 Quo remedio impetratio fieri possit ante sententiam in non vacantibus ipso iure.

3 In iurepatronatus simonia committitur, sed impropre.

4 Simonia in iure patronatus non inducit privationem illius, nisi per sententiam, non autem ipso iure. Quod intelligendum est si simonia committatur circa iurispatronatus, non circa beneficium; hoc enim secundo casu privatio incurritur ipso iure, num. 5. & 6.

7 Simoniam non committi in venditione prebende, quomodo verum sit.

8 Simonia quomodo probeatur. Et an socius criminis & muneris, in testem admitti possit ad probationem simonia, num. 9.

Cc 3

Con